

Treball/projecte de fi de màster de recerca

Proposta metodològica per a l'avaluació de la implantació de la norma dels pronoms relatius en català

Aina Labèrnia Romagosa

Màster: Màster en Lingüística i Aplicacions Tecnològiques

Edició: 2009-2010

Director/ora: Joan Costa Carreras

Any de defensa: 2010

Col·lecció: Treballs i projectes de fi de màster de recerca

Programa oficial de postgrau

"Comunicació lingüística i mediació multilingüe"

Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge

Universitat Pompeu Fabra

**Proposta metodològica
per a l'avaluació de la implantació
de la norma dels pronoms relatius en català**

TREBALL DE MÀSTER

Aina Labèrnia Romagosa

Tutor: Joan Costa Carreras

Màster en Lingüística i Aplicacions Tecnològiques

Universitat Pompeu Fabra

Juliol de 2010

ÍNDEX

1. Introducció	p. 1
2. Objectius	p. 1
3. Hipòtesis	p. 2
4. Estat de la qüestió	p. 3
5. Descripció de la població i les dades	p. 5
6. Homogeneïtat de la mostra	p. 7
7. Confecció del corpus de relatius	p. 9
7.1. Selecció de dades	p. 9
7.2. Anotació i marcatge	p. 9
7.3. Interfície	p. 12
8. Proposta metodològica.....	p. 13
8.1. Anàlisi qualitativa. Estatus, descripció lingüística i criteris	p. 14
8.2. Anàlisi quantitativa. Coeficient d'implantació	p. 21
9. Resultats.....	p. 34
10. Conclusions.....	p. 35
11. Línies de futur	p. 36
12. Bibliografia	p. 38
13. Annexos	p. 40
13.1. Test de Dixon	p. 40
13.2. EB respostes	p. 41
13.3. EB amb distractors	p. 44
13.4. Transcripció de les respostes d'EB	p. 45

1. INTRODUCCIÓ

Avui dia el grau d'aprenentatge de la població escolar de la normativa lingüística és objecte d'un debat profund. Sovint se senten o es llegeixen opinions, més o menys autoritzades, que reclamen la modificació d'alguna norma concreta perquè no s'ha implantat prou. En aquest cas, el primer que caldria precisar és com es mesura la implantació d'un precepte. Si se certifiqués d'una manera raonablement fiable que no s'ha implantat, caldria identificar les causes d'aquest fracàs per poder adoptar les mesures correctores adequades. El món acadèmic no pot restar al marge d'aquesta discussió i ha d'oferir, com li és inherent, una anàlisi fiable, un diagnòstic tan precís com sigui possible i vies de solució practicables en el moment actual.

En aquest treball de màster es fa una proposta metodològica per avaluar la implantació de la norma dels pronoms relatius en català. Per a aquest fi, s'exposaran el tema i els objectius de l'estudi; les hipòtesis; l'estat de la qüestió; la descripció de la població estudiada i les dades; una anàlisi de l'homogeneïtat de la mostra; la confecció del corpus amb què s'analitzarà l'objecte d'estudi, que s'exposarà en tres fases (la selecció de dades, l'anotació i el marcatge i la interfície de consulta); la proposta metodològica per avaluar com s'ha implantat la normativa dels pronoms relatius en català, que consta d'una anàlisi qualitativa i d'una de quantitativa; els resultats; les conclusions; la bibliografia, i les línies de futur associades a aquest treball.

2. OBJECTIUS

L'objectiu general d'aquest treball consisteix a investigar com es pot mesurar la implantació de la norma dels pronoms relatius en català.

Per a la realització d'una proposta metodològica que permeti avaluar la implantació de la norma en sintaxi i, més concretament, dels pronoms relatius en català, cal que s'acompleixin els objectius específics que s'exposen a continuació:

- establir uns criteris de classificació de les estructures de relatiu que apareixen al corpus que s'analitza per a l'avaluació de la implantació de la norma dels pronoms relatius, partint dels criteris que Fabra va emprar per a la codificació sintàctica, que recull Joan Costa (2009: 235-243);
- descriure lingüísticament (fonèticament, morfològicament, estructuralment, relacionalment i semànticament) cada estructura de relatiu;

- adaptar el coeficient d'implantació (d'ara endavant, CI) utilitzat per Amor Montané (2010: 572) a les necessitats d'aquest estudi, analitzar fins a quin punt les respostes de 26 individus a un exercici d'omplir buits (d'ara endavant, EB) s'ajusten a la normativa dels relatius, calcular el CI de les estructures de relatiu normatives i de les no normatives, la qual cosa permetrà avaluar com s'ha implantat la normativa dels relatius en la població estudiada, i
- observar si hi ha uns criteris de codificació o unes característiques lingüístiques que apareixen significativament en la prescripció de les construccions amb un CI molt alt o molt baix.

Aquest treball té com a objectiu principal, doncs, elaborar una proposta per avaluar la implantació de la norma dels pronoms relatius en català, comparant què preconitza la norma amb referència a aquest tipus de pronoms i quin ús en fa la població estudiada.

3. HIPÒTESIS

Les hipòtesis a partir de les quals es fonamenta aquest estudi són les següents:

- Tenint en compte les característiques de la mostra esmentades a l'apartat 5 (es tracta de 26 estudiants de primer de Traducció i Interpretació de la UPF que van manifestar que a casa i amb la majoria d'amics parlaven en català i que havien rebut l'ensenyament totalment o majoritàriament en català), la mostra hauria de ser capaç d'utilitzar d'acord amb la normativa els pronoms relatius en discursos planificats.
- Qualsevol dels comportaments següents per part d'una quantitat significativa de la mostra podria indicar un problema d'implantació:
 1. l'ús de pronoms relatius no normatius,
 2. l'ús inadequat de pronoms relatius (és a dir, l'ús de pronoms relatius normatius però que no són adequats textualment o discursivament en el context en què apareixen) i/o
 3. el desconeixement d'alguns relatius normatius o de tots.

L'establiment dels criteris de codificació per a cada estructura de relatiu utilitzada permetrà correlacionar aquests criteris amb el grau d'implantació de cada forma lingüística. D'aquesta manera, es podrà determinar l'existència d'un problema

d'implantació i els factors que afavoreixen o desfavoreixen la implantació entre la població estudiada.

4. ESTAT DE LA QÜESTIÓ

Cal tenir en compte els estudis que s'han fet prèviament en relació amb l'avaluació de la implantació de la norma en els tres grans blocs següents: estudis variacionistes, estudis de la implantació de la norma en l'àmbit de la terminologia i dels mitjans de comunicació i proves que permeten analitzar el grau d'implantació d'una norma indirectament.

En el primer bloc, s'engloben els estudis sobre la distribució estilística de formes lingüístiques, la culminació dels quals és la teoria variacionista de William Labov (1983) i, concretament, els estudis sobre variació en sintaxi de Beatriz Lavandera (1971 i 1984) i Carmen Silva-Corvalán (1989). Aquests treballs, però, tenen un enfocament merament descriptiu; és a dir, únicament descriuen els usos d'algun aspecte lingüístic d'una determinada població en situacions comunicatives determinades i no tenen cap mena de voluntat d'estudiar l'avaluació de la implantació d'una norma. En aquest estudi s'assajarà la metodologia variacionista proposada per Labov com a metodologia per avaluar la implantació de la normativa lingüística relativa als pronoms relatius en català. S'aplicarà a una població catalanoparlant amb unes característiques determinades (es tracta d'estudiants de primer de Traducció i Interpretació que van rebre tot l'ensenyament en català i que parlaven majoritàriament en català a casa i amb els amics) que va realitzar un exercici d'omplir buits amb distractors en què s'havien d'utilitzar pronoms relatius; per tant, la variable lingüística dependent són els pronoms relatius, atès que és el fenomen lingüístic objecte d'estudi.

En el segon bloc, s'hi encabeixen els treballs de l'àmbit d'estudi de la implantació d'una norma, àmbit en què la tradició està menys establerta: segons la informació de què dispo, en aquest sentit només s'han realitzat treballs en els models de llengua als mitjans de comunicació i en terminologia.

Pel que fa als models de llengua als mitjans de comunicació, el treball "Sobre els models de llengua als mitjans de comunicació: una experiència didàctica", de Joan Costa (2008), és una avaluació de la implantació de normes sobre textos periodístics escrits.

Quant als estudis terminològics que avaluen la implantació de terminologia, d'una banda, en l'àmbit internacional és destacable *La mesure de l'implantation terminologique*:

proposition d'un protocole. Étude terminométrique du domaine des transports au Québec, de Jean Quirion (2003), creador del concepte *factors d'implantació*, del qual es parlarà més endavant; d'altra banda, en l'àmbit català, destaquen dos treballs. El primer és *Estudis d'implantació terminològica: Una aproximació en l'àmbit dels esports*, de F. Xavier Vila i Moreno, Marina Nogué Pich i Ignasi Vila i Moreno (2007), del qual és rellevant per a aquest estudi el model de planificació en política lingüística que agrupa en fases o conjunts d'activitats els processos de política i planificació lingüística. Aquestes fases són la selecció del problema, la definició del problema, la formulació de les línies d'actuació, la posada en pràctica de les mesures previstes, l'avaluació de les actuacions i l'acabament o el replantejament de la política adoptada. Els autors apliquen aquestes fases a les activitats de planificació terminològica (2007: 30) i en aquest estudi s'aplicaran a l'avaluació de la implantació de sintaxi o, més concretament, dels pronoms relatius. El segon treball destacable en l'àmbit català és "Factores de implantación en la terminología normalizada en lengua catalana: una aproximación metodológica", de M. Amor Montané i M. Teresa Cabré (2010). L'aportació de M. Amor Montané i M. Teresa Cabré és cabdal per a aquest treball, perquè aquestes autores calculen un coeficient d'implantació que permet determinar si la implantació d'un terme és alta, mitjana o baixa, coeficient que s'ha adaptat a les necessitats d'aquest estudi. El seu objectiu principal, però, és establir una metodologia que permeti identificar els factors que afavoreixen o dificulten la implantació.

En el darrer bloc s'engloben algunes proves que permeten analitzar el grau d'implantació d'una norma indirectament. Aquestes proves poden estar lligades a un procés d'instrucció formal previ, com ara l'examen d'accés a la universitat, o poden estar desvinculades d'aquest tipus de processos, com és el cas dels exàmens lliures per a l'obtenció de certificats de nivell de llengua (el nivell de suficiència de català, per exemple). El que cal tenir més en compte, però, és que aquesta mena de proves no està específicament enfocada a l'estudi de la necessitat de canviar cap norma. De cara a l'estudi de l'avaluació de la implantació de la norma, però, aquestes proves serveixen per veure si els estudiants es desvien gaire de la norma i en quins contextos ho fan.

A més, en obres com ara llibres d'estil i diccionaris de dubtes, s'insisteix a especificar qüestions (que afecten, per exemple, l'ús dels pronoms relatius) prescrites per Fabra o l'Institut d'Estudis Catalans, cosa que indica que es tracta d'aspectes lingüístics que no s'han acabat d'implantar. L'objectiu d'aquestes especificacions és que els usuaris dels llibres d'estil i dels diccionaris de dubtes se serveixin d'aquestes obres per resoldre

qüestions que els resulten conflictives a l'hora de redactar textos. Al portal lingüístic de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, l'[esadir](http://esadir.cat), per exemple, hi ha l'apartat "Incorreccions amb pronoms relatius: preposició + article + «que»", índex del fet que es tracta d'un aspecte conflictiu o d'una incorrecció freqüent entre els periodistes (<http://esadir.cat/sintaxi/pronrel#quequal>). En aquestes obres també es tracten els usos d'acord amb els registres en què es produeixen. Com en el cas anterior, doncs, els llibres d'estil i els diccionaris de dubtes són útils per determinar que els pronoms relatius poden ser un aspecte lingüístic amb problemes d'implantació.

Per tant, l'elaboració d'una proposta metodològica per avaluar la implantació de la norma dels pronoms relatius en català és un estudi innovador i sense precedents directes ni immediats. Permetrà analitzar diversos registres i es podrà aplicar per a l'estudi d'altres aspectes sintàctics dels pronoms relatius. Això és especialment interessant, atès que actualment hi ha professionals de la llengua —com ara Albert Pla (2010)— que posen en dubte moltes decisions relacionades amb la codificació del català, amb l'argument que hi ha una manca d'implantació.

5. DESCRIPCIÓ DE LA POBLACIÓ I LES DADES

La població estudiada es compon de 26 estudiants de primer de Traducció i Interpretació de la UPF, d'entre 17 i 19 anys, dels quals es van controlar, com a condicions favorables per a l'aprenentatge, el coneixement i l'ús dels pronoms relatius en català i que havien rebut l'ensenyament totalment o majoritàriament en català. No obstant això, hi ha altres condicions, que podrien ser favorables o no ser-ho, com ara la llengua dels canals de televisió que miraven, que no s'han controlat. A més, cal tenir en compte que els 26 enquestats acabaven de fer l'assignatura Ús normatiu contemporani I, de llengua catalana. Per aquest motiu, la premissa és que la mostra triada pertany al grup de catalanoparlants que *a)* havia rebut més ensenyament de la llengua normativa catalana; *b)* en el moment de participar en l'experiment, tenia més "fresca" la teoria, i *c)* era la que sabia més llengua normativa.

La selecció de la població, doncs, no és pas fortuïta, sinó que pretén acostar-se al màxim al marc de condicions sociolingüístiques favorables de què parlen Vila/Nogué/Vila (2007: 34):

En terminologia, la implantació significa que, un cop exposats a les formes terminològiques proposades en un marc de condicions sociolingüístiques favorables, els destinataris les aprenen, les valoren i acaben usant-les.

Aplicada a la sintaxi, aquesta afirmació equival al següent: la implantació significa que, un cop exposats a les formes lingüístiques proposades en un marc de condicions sociolingüístiques favorables, els destinataris les aprenen, les valoren i acaben usant-les. De tota manera, s'hauria de definir més precisament com ha de ser aquest marc de condicions sociolingüístiques favorables. En aquest estudi, s'ha seleccionat la població basant-se en els tres criteris que s'han exposat anteriorment, perquè justament s'ha pretès que la població fos la que sabia, rebia i utilitzava amb més predominança el català; dit en altres paraules, s'ha buscat una població que es trobés en un marc de condicions sociolingüístiques favorables, tot i la idealitat d'aquest concepte.

Tenint en compte les característiques de la mostra que s'han esmentat, sobretot el fet que és petita i que el grup seleccionat no és representatiu de cap sector de la societat catalana, és evident que la mostra no permet fer una projecció social dels resultats obtinguts per determinar el grau d'implantació i els factors d'implantació de les estructures de relatiu utilitzades per la mostra. La població (els 26 entrevistats) només actua com una mostra que permet comprovar si la proposta metodològica és efectiva. Si es volgués fer una projecció social dels resultats, caldria aplicar la proposta metodològica a una població representativa i exhaustiva (vegeu l'apartat 11).

Com he apuntat anteriorment, les dades són les respostes dels 26 entrevistats a EB (dades obtingudes a partir del projecte Deladi (2007-2010), HUM2007-61916/FILO, subvencionat pel Ministeri d'Educació i Ciència). Els enquestats van realitzar les activitats l'any 1997 per a un treball anterior no completat, cosa que ha permès estalviar el temps de recollida i transcripció de les dades. En aquest projecte, la població seleccionada va participar en diverses activitats: una entrevista informal, una redacció, un exercici d'omplir buits (EB), un exercici de traducció (ET), una enquesta sobre l'ús propi (EU), una enquesta sobre la genuïnitat (EG) i una enquesta sobre la formalitat (EF). A partir de les respostes dels exercicis i les enquestes, s'han de constituir diversos corpus: EB Corpus, el corpus corresponent a EB; ET Corpus, el corresponent a ET; EU Corpus, el corresponent a EU; etc. Per limitacions d'espai i de temps, però, en aquest estudi només és possible l'anàlisi d'una d'aquestes activitats. A l'apartat 7.1, selecció de dades, s'exposaran els motius pels quals s'ha trobat adient triar EB per a la realització de la

proposta metodològica per a l'avaluació de la implantació de la norma dels pronoms relatius en català.

6. HOMOGENEÏTAT DE LA MOSTRA

En aquest apartat, mitjançant el càlcul de la nota mitjana resultant de les qualificacions de les deu frases d'EB que ha respost la població estudiada, s'analitza l'homogeneïtat de la mostra. Els barems emprats per puntuar les respostes dels enquestats es basen en el nombre de desviacions respecte del que prescriu la normativa (d'ara endavant, *errors*).

Les obres normatives actuals de referència consultades que prescriuen una norma *explícita* són la *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra (1933) i la segona edició del *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans (d'ara endavant, DIEC2). Cal tenir en compte que, sobre l'ús de certs pronoms relatius en determinats contextos, en el *Diccionari general de la llengua catalana* (d'ara endavant, DGLC), apareixen descripcions més detallades que en el DIEC2, raó per la qual el DGLC també es prendrà en consideració com a norma *implícita*.

Per a cada resposta que s'adeqüi a la normativa, se suma un punt. Com que hi ha deu frases, la puntuació màxima és 10 i la mínima 0. La premissa de la qual es parteix és la següent: si els 26 estudiants que han respost les 10 frases d'EB tenen una puntuació similar, la mostra és homogènia.

Cal puntualitzar que per *error* s'entén la resposta que no és normativa en el context en què es produeix. Així, per exemple, la frase *La persona interessada va ser maltractada, així doncs, òbviament, no està acostumada* es considera un error, atès que, encara que aïlladament *així doncs* sigui normatiu, aquesta resposta ocasiona problemes de cohesió (*així doncs* necessita una puntuació més forta) i impedeix que aparegui el complement de règim del verb *acostumar-se* (que es podria expressar mitjançant un pronom feble, opció que no és factible, tenint en compte que es tracta d'un exercici d'omplir buits, o bé mitjançant una oració de relatiu).

A continuació, es presenta una graella que conté les inicials dels enquestats (columna del mig) i les puntuacions que han obtingut (tercera columna).

Núm.	Enquestat/ada	Puntuació
1	MBA	7/10
2	LCO	7/10
3	MCT	9/10
4	NFM	8/10
5	AFP	7/10
6	CGC	9/10
7	AGP	9/10
8	MGP	6/10
9	EJF	7/10
10	LLM	8/10
11	MLL	6/10
12	RLP	7/10
13	VMP	9/10
14	AMoo	7/10
15	MPL	7/10
16	SRC	7/10
17	MRay	9/10
18	MRJ	7/10
19	MRR	7/10
20	MRC	8/10
21	MSC	7/10
22	MSD	7/10
23	MSF	8/10
24	MTP	6/10
25	NVC	8/10
26	AXS	8/10
Nota mitjana		7,50/10

Taula 1. Puntuacions dels enquestats

Per a la comprovació de l'homogeneïtat de la mostra, s'ha aplicat el test de Dixon de rebuig d'aberrants (versió de R. S. Gardner; Dean/Dixon), que permet constatar, amb un nivell de confiança del 95%, que cap de les puntuacions dels enquestats és significativament diferent de la resta (vegeu l'apartat 13). Per tant, atès que la mostra és homogènia, no és procedent analitzar les possibles relacions de causalitat entre els coeficients d'implantació de les formes lingüístiques estudiades (els pronoms relatius) i les puntuacions dels enquestats.

7. CONFECCIÓ DEL CORPUS DE RELATIUS

7.1. Selecció de dades

Atesos l'extensió del treball, el temps de què disposem i la gran complexitat de l' anotació i el marcatge dels corpus, resulta impossible confeccionar i analitzar tots els corpus. EB Corpus, per exemple, té 260 frases: 26 estudiants han respost l'exercici EB, que es compon de 10 frases. A més, les respostes de cada exercici sovint són molt disperses, cosa que n'alenteix l'anàlisi. Per això, a l'hora de seleccionar les dades del corpus, hem preferit centrar-nos en EB corpus, activitat productiva que —juntament amb l'exercici de traduccions— obligava la mostra de la població a produir relatius —a diferència de les altres activitats productives (les entrevistes i la redacció). Per exemple, *La persona interessada va ser maltractada, _____, òbviament, no està acostumada* és una de les 10 frases d'EB en què s'esperava un relatiu (*a la qual cosa*).

7.2. Anotació i marcatge

L'anotació i el marcatge d'EB corpus es distribueixen en diverses fases, en les quals s'han utilitzat les eines següents:

- a) El programa Markin Parser (<http://www.cict.co.uk/software/markin4/download.htm.php>),
- b) l'analitzador CATCG (<http://mutis.upf.es/cgi-bin/catcg/demo.pl>) i
- c) la interfície de consulta del corpus IAC (<http://parles.upf.edu/iac/>).

S'ha triat el programa Markin Parser, que utilitzen majoritàriament professors per corregir treballs de redacció. Aquest programa té l'avantatge que permet crear botons (de fet, són etiquetes) segons l'objecte d'interès (en aquest cas, els pronoms relatius). Té l'inconvenient per a nosaltres, però, que, a causa d'incompatibilitats amb l'analitzador morfosintàctic i desambiguador CATCG, no permet solapar dues o més etiquetes en un mateix fragment. Els botons que s'han creat són els que s'especifiquen a continuació:

- ACSN, indica que l'antecedent del relatiu és un sintagma nominal. Exemple: *L'esdeveniment es va produir l'any [Ac-SN] en què es va proclamar la República.*
- ACOR, indica que l'antecedent del relatiu és una oració.

- ACZR, indica que no hi ha antecedent del relatiu. Exemples: *Ell està barallat amb el seu pare* [ACOR]; *de què tots estem molt afligits i L'aigua passava per damunt del pont* [ACOR]; *que sembla que no pot ésser* (Fabra, 1956: § 123).
- CRA1, indica que el fragment de l'oració principal és coreferent amb un sintagma de l'oració immediatament contigua. Exemple: *La persona interessada va ser maltractada* [Coreferent A1], *a la qual cosa* [Coreferent A2], *òbviament, no està acostumada*.
- CRA2, indica que el sintagma de l'oració immediatament contigua a l'oració principal és coreferent amb aquesta oració principal o amb un fragment seu. Exemple: *La persona interessada va ser maltractada* [Coreferent A1], *a la qual cosa* [Coreferent A2], *òbviament, no està acostumada*.
- ACCR, assenyalava que l'antecedent del relatiu també és coreferent amb l'oració principal o amb un fragment seu. Exemples: *L'empresa es va constituir l'any 1936, any* [Antecedent i coreferent] *en què va començar la Guerra Civil i La persona interessada va ser maltractada, al* [Antecedent i coreferent] *que, òbviament, no està acostumada*.
- MRPR, assenyalava el mot de represa. Exemple: *Sempre serà el lloc que en* [Mot de represa] *guardo més bons records*.

Exemple de les respostes a EB de l'entrevistat MBA etiquetat amb MarkinParser:

MBA

1. L'esdeveniment es va produir l'any ^{Ac-SN} en què es va proclamar la República.
2. L'afer ^{Ac-SN} de què parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home ^{Ac-SN} que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall ^{Coreferent A1}, aquesta gestió ^{Coreferent A2}, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona ^{Ac-SN} a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els ^{antecedent i coreferent} que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom ^{Ac-SN} que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada ^{Coreferent A1}, a la qual cosa ^{Coreferent A2}, òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach ^{Ac-SN}, a qui ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

Després d’haver etiquetat les 260 frases d’EB amb Markin Parser, cal transformar els arxius a format IAC (vegeu l’apartat 7.3) passant tot l’arxiu per un programa de transformació de Markin (MarkinParser2.1_UTF.exe) elaborat per un equip d’informàtics de Barcelona Media, entitat que col·labora en el projecte Deladi. Seguidament, en un editor de text, com ara EditPlus (<http://www.soft82.com/download/windows/editplus/>), cal transformar els apòstrofs i els estructurals perquè l’anàlitzador morfosintàctic i desambiguador els pugui processar. Per exemple, <func type=“Ac-oració”> ha d’esdevenir <func-type-Ac-oració>. Aquest pas es pot fer mitjançant expressions regulars, ja que n’hi ha un nombre reduït (tantes com botons s’hagin introduït mitjançant Markin Parser).

Seguidament, cal fer l’anàlisi morfosintàctica i la desambiguació morfològica i sintàctica de tot el text mitjançant l’anàlitzador CATCG, sistema d’anàlisi morfosintàctica superficial per al català basat en el formalisme *Constraint Grammar*, que conté tres eines bàsiques: un analitzador morfològic, un etiquetador morfològic i un analitzador sintàctic superficial (Alsina [et al.], 2002). Aquest pas es pot efectuar amb Linux (cal executar la comanda “emscat.pl NORMARXIU”). A continuació, convé obtenir un format tabular (cal passar l’script “compr-estable.pl NORMARXIU.TXT”), que facilitarà les modificacions que s’exposaran posteriorment. Seguidament, amb EditPlus, mitjançant expressions regulars, cal fer el procés invers de transformació d’apòstrofs i d’estructurals. Seguint l’exemple anterior, <func-type-Ac-oració> ha de tornar a ser <func type=“Ac-oració”>. El pas següent consisteix a treure les etiquetes i les columnes innecessàries per a l’objecte d’estudi que posa la CATCG per defecte, com ara la columna en què s’exposa a quina conjugació pertany el verb de l’oració. A continuació, cal dividir les etiquetes en columnes diferents.

Exemple d’una resposta a EB en format tabular:

```
<metadades act="EB" num="2" llet="0" re="0" up="0" form="0" gen="0" entr="LCO">
</s>
</p>
<p id="24">
<s id="30">
2      2      N      5      -      -      -      M      S      CD_Subj
.      .      .      -      -      -      -      -      -      PT
<func type="Ac-SN">
L'     el     E      A      -      -      -      6      S      DN>
afer   afer   N      5      -      -      -      M      S      Subj
</func>
<contrac forma="del">
de     de     P      -      -      -      -      -      -      <CN
el     el     E      A      -      -      -      M      S      DN>
</contrac>
qual   qual   J      R      -      -      -      6      S      <CN_CN>
parla  parla  N_V    5_D    -_R    -      -      F_-    S      F_-    <P
la     el     E      A      -      -      -      F      S      DN>
premsa premsa N      5      -      -      -      F      S      Subj
pot    poder  V      D      R      -      3      -      S      <CN
constituir  constituir  V      I      -      -      -      -      -      -      CD
un     un     E      6      -      -      -      M      S      DN>
escàndol  escàndol  N      5      -      -      -      -      -      M      S      CD
.      .      .      -      -      -      -      -      -      PT
```

Finalment, mitjançant EditPlus, s'han d'afegir manualment les etiquetes que no s'han pogut posar a Markin Parser, perquè se solapaven amb altres (per exemple, les etiquetes referents al caràcter (in)animat de l'antecedent, que se solapaven amb ACSN, ACOR i ACZR), i fer les modificacions pertinents en cas que el programa no hagi sabut desambiguar algun fragment. En darrer lloc, s'ha de pujar al servidor l'arxiu resultant, la codificació del qual ha de ser en UTF-8.

7.3. Interfície

La interfície de consulta del corpus s'anomena IAC i l'ha desenvolupada un equip d'informàtics de Barcelona Media. Un cop s'ha pujat al servidor tot l'arxiu, la interfície permet fer cerques segons l'entrevistat; segons l'oració o el sintagma de relatiu; segons les etiquetes, és a dir, segons el caràcter (in)animat, la definitud, la funció sintàctica, l'estructura i la relació semàntica (especificativa o explicativa) de l'antecedent, etc., i segons la paraula, el lema o la categoria sintàctica. La interfície, a més, permet fer estadístiques.

Imatge de la interfície IAC:

Exemple d'una cerca per obtenir les frases amb el relatiu compost:

Resultats de la cerca:

[lema = "el"] [lema = "qual"]

Context: 15 paraules - 30 paraules - 50 paraules

#	Context:
1	9. La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa, òbviament, no està acostumada.
2	L'empresa es va constituir l'any 1936, l'any en el qual va començar la Guerra Civil.
3	La persona interessada va ser maltractada, cosa a la qual , òbviament, no està acostumada.
4	10. La senyora Cardellach, la qual ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.
5	9. La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa, òbviament, no està acostumada.
6	10. La senyora Cardellach, la qual ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.
7	L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, la qual gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
8	9. La persona interessada va ser maltractada, la qual , òbviament, no està acostumada.
9	La senyora Pilar Oliva és la persona a la qual encomanaran les tasques esmentades.
10	9. La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa, òbviament, no està acostumada.
11	10. La senyora Cardellach, a la qual ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.
12	2. L'afer sobre el qual parla la premsa pot constituir un escàndol.

8. PROPOSTA METODOLÒGICA

La proposta metodològica que permet avaluar la implantació de la norma dels pronoms relatius en català es compon d'una anàlisi qualitativa i d'una anàlisi quantitativa.

En l'anàlisi qualitativa s'estableix el següent:

- a)* una descripció lingüística (fonètica, morfològica, estructural, relacional i semàntica) de les formes lingüístiques estudiades,
- b)* una descripció de l'estatus normatiu o no normatiu de les formes lingüístiques per les quals ha optat la mostra de la població estudiada i
- c)* una descripció dels criteris explícits (basats en els criteris de codificació sintàctica de Pompeu Fabra o l'IEC i usats per prescriure determinades construccions de relatiu) o implícits (no directament explicitats per Fabra o l'IEC) segons els quals les formes lingüístiques estudiades s'han establert com a normatives o no.

L'anàlisi quantitativa consisteix a calcular el grau d'implantació de les formes lingüístiques per les quals ha optat la població, mitjançant el coeficient d'implantació proposat per M. Amor Montané i M. Teresa Cabré (2010). Aquests procediments metodològics parteixen de la proposta d'una metodologia d'anàlisi dels casos normalitzats (cada terme normalitzat, juntament amb les alternatives localitzades en context) que inclou tres plans: una anàlisi lingüística (morfosintàctica, estructural i de la procedència), el càlcul del coeficient d'implantació i l'establiment de l'estatus respecte de la norma establerta per a la llengua catalana (Montané/Cabré, 2010).

D'aquesta manera, la proposta metodològica consta dels passos següents:

- a)* descriure lingüísticament (fonèticament, morfològicament, estructuralment, relacionalment i semànticament) cada estructura de relatiu utilitzada pels 26 enquestats en les respostes;
- b)* determinar l'estatus (normatiu o no normatiu) de cada estructura;
- c)* analitzar, d'acord amb els criteris explícits (basats en els criteris de codificació sintàctica de Pompeu Fabra i usats per prescriure determinades construccions de relatiu) o implícits (no directament explicitats per Fabra), els criteris que va aplicar Fabra per codificar cada estructura de relatiu;
- d)* establir el coeficient d'implantació (CI) de cada estructura, i

e) observar si hi ha uns criteris de codificació o unes característiques lingüístiques que apareixen significativament en la prescripció de les construccions amb un CI molt alt o molt baix.

8.1. Anàlisi qualitativa. Estatus, descripció lingüística i criteris

Per a la realització de l'anàlisi qualitativa, seguint la metodologia proposada per Montané/Cabré (2010), com s'acaba d'apuntar, cal determinar l'estatus de les formes lingüístiques estudiades (en aquest estudi, els pronoms relatius que ha emprat la mostra de la població). Aquest estatus s'estableix determinant si la forma lingüística en qüestió és normativa o no, a partir de la consulta de les obres normatives de referència actuals: la *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra (1933) i el DIEC2. En cas que aquestes obres no donin cap indicació de l'estatus, es determinarà a partir d'altres obres complementàries, com ara el DGLC, les *Converses filològiques* (Rafel, 1983-1984), Fabra (1956), Solà (2002) i Segarra (1987).

Per establir quins criteris permetran determinar si les formes lingüístiques estudiades s'han implantat o no i si aquests criteris constitueixen factors que han afavorit o desafavorit aquesta implantació, se seguiran els passos següents:

- a) analitzar, d'acord amb els criteris explícits (els criteris de codificació sintàctica de Fabra segons Costa (2009)) o implícits (no directament explicitats per Fabra), els criteris que va aplicar Fabra per codificar cada estructura de relatiu;
- b) descriure cada estructura lingüísticament (fonèticament, si l'estructura de relatiu és àtona o tònica; morfològicament, si és variable o invariable; estructuralment, si és monolèxica o polilèxica; relacionalment, amb quins elements es pot combinar, i semànticament, si s'associa a persones o no), i
- c) determinar l'estatus (normatiu o no normatiu) de l'estructura de relatiu.

En cas que hi hagi uns criteris de codificació que apareguin significativament en les construccions que tenen un coeficient d'implantació molt alt, es considerarà que aquests criteris són factors afavoridors d'implantació; en cas que hi hagi uns criteris de codificació que apareguin significativament en les construccions que tenen un coeficient d'implantació molt baix, es considerarà que aquests criteris són factors desfavoridors d'implantació. Per aclarir aquest concepte, cal exposar que Montané/Cabré (2010: 569) afirmen que la terminologia catalana normalitzada no s'implanta en l'ús de la llengua de manera homogènia, cosa que

els permet establir la premissa que hi ha un conjunt de factors que influeixen en la implantació terminològica, tant positivament com negativament. De cara a aquest estudi, es pot fer el paral·lelisme que hi ha aspectes de la sintaxi catalana normalitzada, com ara els pronoms relatius, que sembla que no s'implanten en l'ús de la llengua de manera homogènia, tal com es corrobora en veure què tracten els llibres d'estil i els diccionaris de dubtes, entre altres; també existeixen, per tant, un conjunt de factors que influeixen en la implantació de la sintaxi.

A continuació, es presenten els criteris de codificació sintàctica de Fabra segons Costa (2009: 235-243):

1. **Diasistematicitat:** es té en compte el conjunt dialectal dins de les operacions de codificació i compleció.
2. **Historicitat:** es prefereixen les formes que tenen més llarga tradició literària, conservadores, respecte a les innovacions més recents.
3. **Regularitat:** es prefereixen les formes més regulars gramaticalment.
 - a) **Distintivitat:** es prefereixen les formes que eviten l'homonímia. En sintaxi, es potencien les oposicions funcionals entre formes o estructures parcialment oposades i la diversitat de recursos per evitar l'ambigüïtat d'una construcció o dotar la llengua de més recursos expressius.
 - b) **Homogeneïtat paradigmàtica:** es prefereixen les formes que corresponen a paradigmes més homogenis.
4. **Adequació etimològica:** es prefereixen les formes que conserven els significats o les propietats lingüístiques dels seus ètims coneguts.
5. **Pertinència estructural:** es rebutgen les alteracions de significat o de propietats de les formes lingüístiques introduïdes per desconeixement i els procediments d'innovació que infringeixen les regles pròpies de la llengua objecte de codificació.
 - a) **Gramatical:** es rebutgen les alteracions de les propietats de les formes lingüístiques introduïdes per desconeixement.¹
6. **Adequació a una concepció lingüística:** es rebutgen les formes considerades aberrants a partir de la concepció dels funcionaments lingüístics que tenen els codificadors.

¹ Costa (2009) considera que el significat que puguin tenir els mots gramaticals (articles, pronoms, determinants, preposicions i conjuncions) pertany a la pertinència gramatical, i reserva la pertinència lexicosemàntica per al significat dels mots "plens" (substantius, adjectius, verbs i adverbis).

7. **Adequació a una concepció estilística:** es considera que la codificació concerneix només determinats registres, generalment distingits per un cert nivell de formalitat, i es releguen a registres no codificats les formes percebudes com a inadequades per als primers.
8. **Funcionalitat constatada:** es prefereixen les formes que tenen més valor funcional.
- a) **Implantació:** es prefereixen les formes més difoses geogràficament i socialment en el moment de la codificació perquè són les que tenen més valor funcional d'entrada, independentment de si són formes tradicionals, innovacions o interferències d'altres llengües.
9. **Funcionalitat prospectiva:** es prefereixen les formes que poden adquirir valor funcional més fàcilment.
- a) **Intel·ligibilitat:** es prefereixen les formes que, tot i no ser usades per les persones per a les quals s'han proposat, són fàcilment compreses i, doncs, disponibles.
 - b) **Simplicitat:** es prefereixen les formes que, amb un mateix grau d'intel·ligibilitat, plantegen menys problemes d'aprenentatge.
 - c) **Acceptabilitat:** es prefereixen les formes que no tenen un aspecte inhabitual i que no tenen ni poden adquirir fàcilment connotacions incòmodes.
 - d) **Garantia d'ús pertinent:** es prefereixen les formes que més difícilment donen lloc a problemes de pertinència estructural durant el procés de vehiculació.
10. **Autonomia:** es prefereixen les formes que marquen la distància lingüística respecte a la llengua dominant:
- a) **Genuïtat:** s'exclouen les formes degudes a la interferència de la llengua dominant.
 - b) **Especificitat:** es prefereixen les formes que accentuen la distància respecte a les altres llengües i especialment respecte a la llengua dominant.
11. **Analogia amb altres llengües:** es prefereixen les formes que presenten característiques anàlogues a les de les formes preferides dins de la tradició normativa de determinades llengües, preses com a model de llengües establertes.
12. **Avaluació de la prova d'ús:** per controlar l'èxit de les propostes dels codificadors durant el període d'experimentació s'apliquen els criteris següents:
- a) **De la implantació:** s'adopten les formes proposades pels codificadors que arrelen i assoleixen un ús efectiu entre els parlants durant el període d'experimentació.
 - b) **De l'ús pertinent:** s'adopten les formes proposades pels codificadors que no han donat lloc a problemes de pertinència estructural durant el procés de vehiculació.

Seguidament, per exemplificar l'aplicació d'aquests criteris, es presentarà el cas de la prescripció del relatiu *qui* (Costa, 2009: 245-246), de l'article de Fabra "El mot «qui», ja que és el que permet d'aplicar més criteris.

[...] el Mestre té en compte set criteris diferents i una reflexió sobre necessitats expressives: rebutja la distinció sistemàtica entre un *qui* subjecte i un *que* complement directe (pertinència gramatical), malgrat que era practicada en català antic (historicitat), que desferia equívocs i que representa una distinció operativa (distintivitat), que el *que* complement directe havia estat considerat un castellanisme (genuïtat), perquè aquesta distinció no ha estat mai sistemàtica com en francès (analogia amb altres llengües), perquè no és practicada per la majoria dels catalanoparlants (implantació), perquè el *qui* subjecte produeix un «efecte estrany» (acceptabilitat i pertinència gramatical) i perquè no representa un avantatge (necessitat expressiva).

Per facilitar l'anàlisi qualitativa, tenint en compte les necessitats d'aquest estudi, els criteris de Costa es poden agrupar de la manera següent:

a) Criteris lingüístics (estructurals, semàntics i gramaticals). Ho són els criteris

- de pertinència estructural (es rebutgen les alteracions de significat o de propietats de les formes lingüístiques introduïdes per desconeixement i els procediments d'innovació que infringeixen les regles pròpies de la llengua objecte de codificació),
- de regularitat (es prefereixen les formes més regulars gramaticalment),
- d'intel·ligibilitat (es prefereixen les formes que, tot i no ser usades per les persones per a les quals s'han proposat, són fàcilment compreses),
- de simplicitat (es prefereixen les formes que, amb un mateix grau d'intel·ligibilitat, plantegen menys problemes d'aprenentatge),
- d'acceptabilitat (es prefereixen les formes que no tenen un aspecte inhabitual) i
- d'adequació etimològica de Costa (si hi ha hagut un canvi lingüístic, es prefereixen les formes que conserven els significats o les propietats lingüístiques dels seus ètims coneguts) (2009: 448-562).

b) Criteris sociolingüístics (varietats i registres). Ho són els criteris

- de diasistematicitat (es té en compte el conjunt dialectal dins de les operacions de codificació i compleció),
- d'historicitat (es prefereixen les formes que tenen més llarga tradició literària, conservadores, respecte a les innovacions més recents),
- d'adequació a una concepció estilística (es considera que la codificació concerneix només determinats registres, generalment distingits per un cert nivell de formalitat, i

es releguen a registres no codificats les formes percebudes com a inadequades per als primers) i

- d'acceptabilitat de Costa (a diferència del criteri d'acceptabilitat que s'exposa en els criteris lingüístics, que indica que es prefereixen les formes que no tenen un aspecte inhabitual, el criteri d'acceptabilitat que forma part dels criteris sociolingüístics indica que es prefereixen les formes que no tenen ni poden adquirir fàcilment connotacions incòmodes).

c) Criteris teòrics (concepció de la llengua). Ho és el criteri

- d'adequació a una concepció lingüística de Costa (es rebutgen les formes considerades aberrants a partir de la concepció dels funcionaments lingüístics que tenen els codificadors).

d) Criteris ideològics (purisme). Ho són els criteris

- d'autonomia (es prefereixen les formes que marquen la distància lingüística respecte a la llengua dominant),
- de genuïtat (s'exclouen les formes degudes a la interferència de la llengua dominant) i
- d'especificitat de Costa (es prefereixen les formes que accentuen la distància respecte a les altres llengües i especialment respecte a la llengua dominant) de Costa.

e) Criteris d'anàlisi contrastiva (relació amb altres llengües). Ho és el criteri

- d'analogia amb altres llengües de Costa (es prefereixen les formes que presenten característiques anàlogues a les de les formes preferides dins de la tradició normativa de determinades llengües, preses com a model de llengües establertes).

f) Criteris de planificació de corpus (avaluació de l'ús). Ho són els criteris

- d'avaluació de la prova d'ús de la implantació (s'adopten les formes proposades pels codificadors que arrelen i assoleixen un ús efectiu entre els parlants durant el període d'experimentació),
- d'avaluació de l'ús pertinent (s'adopten les formes proposades pels codificadors que no han donat lloc a problemes de pertinència estructural durant el procés de vehiculació),
- de garantia d'ús pertinent (es prefereixen les formes que més difícilment donen lloc a problemes de pertinència estructural durant el procés de vehiculació),
- de funcionalitat prospectiva (es prefereixen les formes que poden adquirir valor funcional més fàcilment),

- de la funcionalitat constatada (es prefereixen les formes que tenen més valor funcional) i
- de la implantació de Costa (es prefereixen les formes més difoses geogràficament i socialment en el moment de la codificació perquè són les que tenen més valor funcional d'entrada, independentment de si són formes tradicionals, innovacions o interferències d'altres llengües).

L'anàlisi qualitativa i quantitativa que s'aplica als resultats és, de fet, la cinquena fase del model de planificació en política lingüística Vila/Nogué/Vila (2007: 30), la fase de l'avaluació de les actuacions, que consisteix a comprovar si els objectius s'han acomplert. En aquest estudi, aquesta fase equival a comprovar si la codificació de Pompeu Fabra amb referència als pronoms relatius s'ha après i s'ha fet servir. Tenint en compte la representativitat de la població, però, caldrà tenir present en tot moment que les conclusions que se n'extreguin no comprenen tota la comunitat catalanoparlant, sinó que la població (els 26 entrevistats) només actua com una mostra que permet comprovar si la proposta metodològica és efectiva. Les quatre primeres fases (la selecció del problema, la definició del problema, la formulació de les línies d'actuació i la posada en pràctica de les mesures previstes) ja les va dur a terme, en primera instància, Pompeu Fabra amb la *Gramàtica catalana* del 1933 i el DGLC, i, posteriorment, el sistema d'ensenyament i els mitjans de comunicació. Per tant, en cas que en l'avaluació de les actuacions es descobreixi que certs pronoms relatius no s'han implantat, s'haurà de passar a la fase següent, l'acabament o el replantejament de la política adoptada; és a dir,

la conseqüència de l'actuació en termes ja sigui de tancament del problema —i aprofitament dels resultats—, ja sigui de revisió de la política adoptada —des de com es va seleccionar el problema fins a com s'ha efectuat l'avaluació (Vila/Nogué/Vila, 2007: 30).

Consegüentment, si quan es passa a la sisena fase cal replantejar la política adoptada, s'haurà de veure quina de les primeres fases és la que no ha estat adequada. D'aquesta manera, es podrà veure, per exemple, si falla la codificació o bé l'ensenyament —dit en altres paraules, la difusió— dels pronoms relatius.

També cal fer una distinció en relació amb l'aplicació dels criteris de codificació: a banda dels criteris que explicita Fabra en les obres normatives, quan es consideri convenient, també es consultaran les *Converses filològiques* (Rafel, 1983-1984), Fabra (1956), Solà (2002) i Segarra (1987). Els criteris que s'esmentin en alguna d'aquestes obres es

consideraran implícits (excepte si se cita alguna obra normativa), mentre que els que apareguin en les obres normatives es consideraran explícits.

A continuació, per il·lustrar l'anàlisi qualitativa que s'acaba de presentar, s'aplicaran els criteris que s'acaben d'esmentar a la resposta de l'informant MLL a la frase 9 d'EB: *La persona interessada va ser maltractada, al que, òbviament, no està acostumada.*

Anàlisi dels criteris de codificació sintàctica de Fabra segons Costa (2009)

A partir de les observacions de Solà que es presentaran a continuació, que es consideren criteris implícits, s'aplicaran els criteris de codificació sintàctica que es proposen en aquest estudi. No s'aplicarà cap criteri explícit, perquè les obres normatives no tracten aquest cas.

Solà (2002: 2480-2481):

Quan l'antecedent és una oració, el relatiu (forçosament explicatiu [...]) hauria d'adoptar una forma neutra. Però el català estàndard actual no té un relatiu neutre com el té alguna altra llengua (castellà *lo cual*; francès *ce que/qui*) i recorre a certes estratègies. La més comuna més comuna és reproduir l'antecedent amb la paraula *cosa* precedida del relatiu adjectiu *qual* o seguida d'un altre relatiu [...]. Si la funció del relatiu és preposicional, aleshores tenim les variants «P + article + *qual* + *cosa*/N», «*cosa*/N + P + {article + *qual* / *què*}» [...] Quan hi ha l'element *mateix* [...] la preposició no pot precedir el nom [...] L'apòsició de (18b) [*Voldríem viure amb llibertat absoluta, {cosa que és una utopia / cosa sense la qual no val la pena viure / cosa amb què molts s'acontentarien}*] (i variants) s'usa també avançada a l'esmentada oració-antecedent (19a) (o una part [...]) [*(En Pere no va col·laborar-hi o, {millor dit / cosa (que és) encara més exacta}, ni s'hi va presentar} | mantenia un difícil equilibri entre l'experimentalisme lingüístic i, cosa que l'aproximava a les velles fórmules neorealistes, les necessitats discursives del compromís social)*]. Amb aquesta funció s'ha procurat evitar la forma *el que*, considerada d'influència castellana, però tanmateix de moment no s'ha eradicat [...] El rebuig [d'aquesta estructura] forma part d'una tradició clara i persistent, però a penes n'hi ha cap indicació escrita explícita».

Criteris aplicables

a) Criteris lingüístics (estructurals, semàntics i gramaticals)

- És rebutjable pel criteri de la pertinència estructural: segons la tradició normativa, l'estructura “*el* (ACCR, CRA2 d'una oració) + *que*” és agramatical en català.

b) Criteris sociolingüístics (varietats i registres)

- Té historicitat: té una llarga tradició literària, però va sorgir en l'anomenat període de decadència (s. XV-XIX), en què la llengua es va castellanitzar.

c) Criteris ideològics (purisme)

- Autonomia i genuïnitat: el criteri implícit per argumentar que no és una estructura de relatiu genuïna ni autònoma es basa en el fet que la forma *el que* és una interferència del castellà amb la qual s'introdueix una espècie de relatiu neutre que el català no té i, en canvi, el castellà sí (per exemple, *lo cual*) (Solà, 2002: 2481).

d) Criteris de planificació de corpus (avaluació de l'ús)

- Té una funcionalitat constatada: en el moment que Fabra inicia la codificació és una forma molt difosa geogràficament i socialment (Solà, 2002: 2481). Per això l'ha de combatre.

Descripció lingüística de *al que*

a) Descripció fonètica del relatiu: àton.

b) Descripció morfològica del relatiu: invariable.

c) Descripció estructural del relatiu: estructura de relatiu monolèxica.

d) Descripció relacional: el relatiu *que* va precedir d'una preposició seguida de l'article neutre *el* (*preposició a + article neutre + que*). Forma una oració relativa explicativa. L'article neutre és coreferent amb l'oració principal (*La persona interessada va ser maltractada*) i és l'antecedent, com ja diu Fabra (1933: § 66.II), inanimat i indefinit, del relatiu.

e) Descripció semàntica del relatiu: no s'associa a persones.

Estatus

L'estatus d'aquesta forma, tal com indica la normativa oficial (la *Gramàtica catalana*, 1933: 66, i el DIEC2), no és normatiu. La combinació *el que* només

serveix per a introduir oracions de relatiu substantives amb referència a cosa, en les quals fa de subjecte o de complement directe. Això és *el que em sap més greu. Fes el que et plagui. El que has de fer és anar-te'n. Estava atent al que deien*" (DIEC2, <http://dlc.iec.cat/results.asp>).

8.2. Anàlisi quantitativa. Coeficient d'implantació

Seguint la metodologia proposada per Montané/Cabré (2010), per a l'anàlisi quantitativa s'han adaptat el coeficient d'implantació de Quirion i els valors d'aquest coeficient utilitzats per Montané/Cabré (2010) a les necessitats d'aquest estudi. Aquestes autores primer calculen la freqüència absoluta dels termes normalitzats i els que hi concorren en

el corpus (que equival al nombre de vegades que apareix cadascun en el corpus). Seguidament, calculen el coeficient d'implantació, que és un índex que estableix per a cada cas normalitzat una relació entre el nombre d'ocurrències d'un terme d'un cas i el nombre total d'ocurrències de tots els termes del cas. Per obtenir el coeficient d'implantació del terme X, cal dividir, doncs, el nombre d'ocurrències d'un terme X del cas Y entre el nombre d'ocurrències de tots els termes del cas Y (Montané/Cabré, 2010). Tenint en compte les característiques d'EB (és un exercici d'omplir buits de deu frases que han respost 26 estudiants), la manera de calcular el coeficient d'implantació és la següent:

$$\text{Coeficient d'implantació} = \frac{\text{nre. d'ocurrències de l'estructura de relatiu per a un cas}}{\text{nre. d'enquestats}}$$

En aquest cas, doncs, la freqüència absoluta és el nombre d'ocurrències d'una estructura de relatiu per a un cas (és a dir, una funció sintàctica, unes característiques de l'antecedent —definitud i grau d'animacitat— i un tipus d'oració de relatiu —explicativa o especificativa— determinats) o, en aquest estudi, una frase d'EB corpus (totes les frases analitzades difereixen en la funció sintàctica, les característiques de l'antecedent o el tipus d'oració de relatiu). De la mateixa manera, el coeficient d'implantació es calcula dividint el nombre d'ocurrències d'una estructura de relatiu per a una frase o un cas entre el nombre d'enquestats (a EB és constant, 26), que és el nombre total d'ocurrències de totes les estructures de relatiu que poden aparèixer en una frase o cas.

Pel que fa a l'establiment del grau d'implantació (si és alt, intermedi o baix), es consideren els valors que apareixen a continuació (Montané, 2010):

-	↑	0-0,25: grau baix d'implantació
	↕	0,25-0,75: grau intermedi d'implantació
+	↓	0,75-1: grau alt d'implantació

El càlcul del coeficient d'implantació proporciona una mesura quantitativa objectiva per saber i poder comparar el nivell d'implantació dels pronoms relatius (adaptació a les necessitats d'aquest estudi de Montané/Cabré, 2010: 571).

A continuació, s'exposaran el càlcul del coeficient d'implantació i el grau d'implantació de les formes normatives i de les no normatives —en cas que n'hi hagi— de les deu frases d'EB, com a exemple dels procediments metodològics que s'acaben d'esmentar. Les respostes marcades en groc són les formes que tenen un estatus normatiu.

1. L'esdeveniment es va produir l'any _____ es va proclamar la República.

Formes utilitzades	Respostes	Freqüència	Coefficient d'implantació
<i>en què</i>	16/26	61,5%	0,62
<i>que</i>	9/26	34,6%	0,35
<i>en el qual</i>	1/26	3,8%	0,04

Coefficient d'implantació de les formes normatives: $26/26 = 1$

Grau d'implantació alt (0,75-1)

En aquest cas, totes les respostes dels enquestats s'adeqüen a la normativa i eviten formes considerades d'influència castellana, com ara *en el que*.

2. L'afer _____ parla la premsa pot constituir un escàndol.

Formes utilitzades	Respostes	Freqüència	Coefficient d'implantació
<i>de què</i>	12/26	46,15%	0,46
<i>del qual</i>	12/26	46,15%	0,46
<i>sobre el qual</i>	2/26	7,70%	0,08

Coefficient d'implantació de les formes normatives: $26/26 = 1$

Grau d'implantació alt (0,75-1)

És interessant observar que ningú ha optat per la forma d'influència castellana *del que* ni *sobre el que*, sinó que tots els enquestats han optat per opcions que s'ajusten a la normativa. Amb referència a qualsevol dubte relacionat amb el fet que *parlar* admeti o no el règim amb *sobre*, cal dir que a l'entrada de *sobre* del DIEC2 hi apareix l'exemple *parlar sobre una qüestió*. Per tant, *sobre el qual* s'ha de considerar una solució normativa.

3. L'home _____ vam veure continua desaparegut.

Formes utilitzades	Respostes	Freqüència	Coefficient d'implantació
<i>que</i>	26/26	100 %	1

Coefficient d'implantació de les formes normatives: $26/26 = 1$

Grau d'implantació alt (0,75-1)

En aquest cas, les respostes *al qual*, *el qual* i *a qui* eren formes possibles, però cap dels enquestats l'ha utilitzada. L'opció *al qual*, tenint en compte que el relatiu compost

precedit de preposició pot ser especificatiu (Fabra, 1933, §63.III: 60), no es corregeix perquè Fabra tolera l'ús de *a* davant de *el qual* quan és complement directe (Fabra, 1933, §112.III: 113). La resposta *el qual* no és normativa, perquè quan el relatiu fa de complement directe només es pot utilitzar *qual* en les oracions explicatives (*Gramàtica catalana*, Pompeu Fabra, 1933, §63.II: 60). La solució *a qui* en primera instància es podria considerar que no és normativa perquè de la *Gramàtica catalana* del 1956 de Fabra es dedueix que la funció de complement directe en les oracions relatives fa que, en general, es rebutgi la preposició i *qui* l'exigeix (Costa, en premsa: 5). No obstant això, es pot deduir que *qui* pot anar precedit de la preposició *a* quan fa de complement directe, si es té en compte que Fabra esmenta que “la preposició *a* en el complement directe és solament tolerable davant de certs pronoms, principalment *tothom*, *tots* i *el qual*” (1933, §112.III: 113) —de manera que no s'exclou explícitament *qui*— i que el relatiu compost (*el qual*) es pot utilitzar “darrera d'una preposició, amb referència a cosa o a persona (equivalent respectivament a *què* i a *qui*)” (Fabra, 1933, §63.III: 60), és a dir, la construcció “preposició + article + *qual*” equival a “preposició + *qui*” (no s'esmenta la funció sintàctica del sintagma preposicional).

4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, _____ gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.

Formes utilitzades	Respostes	Freqüència	Coefficient d'implantació
Solucions que eviten l'ús dels relatius (<i>la, aquesta, Aquesta, aqueste i la seva</i>)	22/26	88,5%	0,88
Solucions que eviten l'ús dels relatius (<i>i aquesta</i>)	1/26	3,8%	0,04
<i>la qual gestió</i>	3/26	11,5%	0,11

Coefficient d'implantació de les formes normatives: $4/26 = 0,15$

Grau d'implantació baix (0-0,25)

Coefficient d'implantació de les formes no normatives: $22/26 = 0,85$

Grau d'implantació alt (0,75-1)

Atès el baix grau d'implantació del relatiu adjectiu (*la qual gestió*), sembla que es pot tractar d'una estructura poc implantada. Amb la descripció lingüística de l'anàlisi qualitativa, s'exposen els trets lingüístics i els criteris de codificació d'aquesta forma.

L'anàlisi de més dades permetrà veure si algun d'aquests trets o criteris s'acaba confirmant com un factor que desafavoreix la implantació.

Quant a les estructures no normatives *la gestió, aquesta gestió, Aquesta gestió i aquesta gestió*, no s'accepten en un registre planificat i no són correctes, perquè tenen problemes de cohesió: hi ha una incompatibilitat entre la puntuació i el mecanisme de coreferència en un estil planificat. Les dues oracions són frases independents lligades per una coma, puntuació insuficient en un registre planificat. La majúscula de *Aquesta*, malgrat que l'entrevistat no podia canviar la puntuació, segurament és un intent de fer dues frases independents. D'altra banda, *aqueste* no és una opció normativa, perquè no s'adequa a les normes ortogràfiques prescrites.

Pel que fa a la resposta *i aquesta gestió*, és normativa, perquè s'uneixen les dues frases amb la conjunció *i*, de manera que esdevenen coordinades; per tant, la frase té sentit, és correcta (independentment de si s'hi utilitza un relatiu o no) i la resposta és habitual i acceptable en un registre planificat.

Finalment, en la resposta *i la seva gestió* s'utilitza el possessiu objectiu per indicar qui fa la gestió (*una persona de confiança d'aquesta Corporació*). Segons Brucart (GCC, 2002, §7.5.2.9: 1510-1512), "el català tendeix a restringir l'ús dels possessius, sobretot quan es refereixen a ens inanimats o no personals" (que és el cas que ens ocupa). Així mateix, "quan el possessiu funciona com a genitiu objectiu, Ginebra creu que cal evitar-ne l'ús", però Jané

tot i acceptar la substitució del possessiu en molts contextos en què és innecessari o pot ser avantatjosament reemplaçat per una altra forma pronominal, mostra que en certs casos la seva presència és necessària: *Ja fa temps que se'n va anar, i ara no vull ofendre el seu record [...]*, on el possessiu desenvolupa la funció de genitiu objectiu de complement directe de l'oració (GCC, 2002, §7.5.2.9: 1511).

Tenint en compte que el català tendeix a restringir l'ús dels possessius, que Brucart qüestiona l'ús d'aquesta construcció i que la normativa oficial no tracta aquesta qüestió, es considerarà que *i la seva gestió* és una opció no normativa.

D'altra banda, cal tenir present que l'enunciat d'EB també influeix les respostes dels entrevistats: *Omple els buits de les frases amb el mot o els mots que siguin necessaris perquè la frase tingui sentit i sigui correcta. En el cas que hi hagi més d'una solució possible, posa-hi la que fas servir habitualment. En el cas que no calgui afegir-hi cap*

mot, indica-ho amb una X. L'enquestat, doncs, ha donat una resposta correcta si la frase té sentit (independentment de si utilitza un relatiu o no), si la frase és correcta (independentment de si utilitza un relatiu o no) i si la resposta és la que fa servir habitualment. Com es pot veure en aquesta frase, els enquestats no sempre han utilitzat un relatiu; per tant, la frase no estava prou ben formulada perquè només fos possible un relatiu. En aquest sentit, doncs, el disseny de l'activitat no és del tot adequat.

5. La senyora Pilar Oliva és la persona _____ encomanaran les tasques esmentades.

Formes utilitzades	Respostes	Freqüència	Coefficient d'implantació
<i>a qui</i>	21/26	80,8%	0,81
<i>a la qual</i>	5/26	19,2%	0,19

Coefficient d'implantació de les formes normatives: $26/26 = 1$

Grau d'implantació alt (0,75-1)

En aquest cas, segons Fabra (1933, §62: 59), “quan el pronom relatiu porta davant seu una proposició, llavors revesteix una forma forta, que és *qui* quan designa una persona i *què* quan designa una cosa. Ex. : *L'home de QUI parlàveu és el meu germà*” i també es pot utilitzar el relatiu compost (*el qual*) “darrera d'una proposició, amb referència a cosa o persona (equivalent respectivament a *què* i a *qui*)” (1933, §63: 60).

6. L'empresa es va constituir l'any 1936, _____ va començar la Guerra Civil.

Formes utilitzades	Respostes	Freqüència	Coefficient d'implantació
<i>quan</i>	22/26	84,6%	0,85
<i>any en què</i>	2/26	3,8%	0,04
<i>l'any en el qual</i>	1/26	3,8%	0,04
<i>any que</i>	1/26	3,8%	0,04

Coefficient d'implantació de les formes normatives: $26/26 = 1$

Grau d'implantació alt (0,75-1)

És interessant observar que no hi ha hagut cap resposta que hagi optat per la forma considerada d'influència castellana (*l'any*) *en el que*, sinó que tots els enquestats han optat per opcions que s'ajusten a la normativa.

D'altra banda, la resposta *quan* és normativa, tot i que cal tenir present que no és clar si es pot considerar un pronom relatiu. L'equip de Deladi (Àlex Alsina, Joan Costa, Aina Labèrnia i Pau Giménez) va arribar a aquesta conclusió (document de treball *Markin proves observacions 280610*, apartat “*quan*: conjunció o relatiu?”).

La frase 6 de l'exercici d'omplir buits demanava als enquestats que emplenessin el buit tal com es veu a continuació:

6. L'empresa es va constituir l'any 1936, _____ va començar la Guerra Civil.

Vint-i-dos enquestats van donar la resposta 6a:

6a. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.

És lícit plantejar-se si *quan va començar la Guerra Civil* (6a) pot ser interpretada només com a relativa explicativa de *l'any 1936*,² ja que, davant de la frase amb aquest buit, els enquestats podien interpretar que calia una subordinada temporal que concretés la referència de l'adjunt *l'any 1936*.

Arguments a favor de la interpretació com a relativa explicativa

a) El constituent *quan va començar la Guerra Civil* no es pot anteposar al seu suposat antecedent, *l'any 1936*, igual com passa en casos clars de relatiu:

6b. **Quan va començar la Guerra Civil, l'empresa es va constituir l'any 1936.*

**Que va venir ahir, vaig veure en Joan* (cp. *Vaig veure en Joan, que va venir ahir*)

b) El constituent *quan va començar la Guerra Civil* admet un reformulatiu com *és a dir* o “*que + ser*” i té relació amb el seu suposat antecedent, *l'any 1936*, igual com passa en casos clars de relatiu o d'estructures coreferents:

- *L'empresa es va constituir l'any 1936, és a dir / que va ser quan va començar la Guerra Civil.*
- *Hem anat a Montserrat, és a dir / que va ser on es van casar els meus pares.*
- *He vist la Maria, és a dir / que va ser a qui vaig donar les claus*

Els altres 4 enquestats van omplir el buit amb les construccions de 6h (*l'any que / en què / en el qual*):

² Cal recordar que a les instruccions de l'exercici es demanava que s'omplissin els buits amb el mot o mots necessaris i no s'especificava que s'haguessin d'utilitzar relatius. D'altra banda, hi havia frases que no eren sobre relatius, de manera que els enquestats tenien la impressió de fer un exercici de gramàtica general.

6h. *{L'any que / en què / en el qual} va començar la Guerra Civil, l'empresa es va constituir, l'any 1936.

Aquest ordre, reflectit a 6c, també es pot donar entre les construccions amb el coreferent *any* seguit de relatiu ((l')*any que / en què / en el qual*)³ i *l'any 1936*:

6c. L'empresa es va constituir quan va començar la Guerra Civil, l'any 1936.

6g. L'empresa es va constituir {l'any que / en què / en el qual} va començar la Guerra Civil, l'any 1936.

En el cas de 6g, s'interpreta que *l'any 1936* és una aposició explicativa de les construccions amb el coreferent *any* seguit de relatiu ((l')*any que / en què / en el qual*), com demostra la possibilitat de lligar tots dos constituents amb un connector reformulatiu com *és a dir* o amb l'estructura “*que* [coreferent amb *l'any 1936*] + *ser*”.

6h. L'empresa es va constituir l'any 1936, és a dir / que va ser {l'any que / en què / en el qual} va començar la Guerra Civil.

6i. L'any 1936, és a dir / que va ser {l'any que / en què / en el qual} va començar la Guerra Civil, l'empresa es va constituir.

En el cas de 6c, es pot interpretar que *l'any 1936* és una aposició explicativa de *quan va començar la Guerra Civil*? Sí, perquè admet la mateixa reformulació:

6j. L'empresa es va constituir [quan va començar la Guerra Civil]_i, és a dir / que_i va ser l'any 1936.

6k. L'any 1936, és a dir / que va ser quan va començar la Guerra Civil, l'empresa es va constituir.

I totes aquestes frases admeten la reformulació inversa:

6l. L'empresa es va constituir {l'any que / en què / en el qual} va començar la Guerra Civil, és a dir / que va ser l'any 1936.

6m. {L'any que / en què / en el qual} va començar la Guerra Civil, és a dir / que va ser l'any 1936, l'empresa es va constituir.

6n. L'empresa es va constituir quan va començar la Guerra Civil, és a dir / que va ser l'any 1936.

6o. Quan va començar la Guerra Civil, és a dir / que va ser l'any 1936, l'empresa es va constituir.

³ Les construccions *any que* i *any en què* necessitarien l'anteposició de l'article.

És a dir: el constituent *quan va començar la Guerra Civil* pot tenir el mateix abast referencial que *l'any 1936*. I *quan*, per tant, es pot considerar que té com a antecedent l'any 1936.

Arguments a favor de la interpretació com a aposició explicativa temporal

a) El fet que el constituent *quan va començar la Guerra Civil* no es pot anteposar al seu suposat antecedent, *l'any 1936*, es pot deure al fet que sigui una limitació de l'abast referencial del temporal *l'any 1936*, sense que calgui considerar-lo relatiu:

6b. **Quan va començar la Guerra Civil, l'empresa es va constituir l'any 1936.*

Considerem les frases següents:

6b. **Quan va començar la Guerra Civil, l'empresa es va constituir l'any 1936.*

6c. *L'empresa es va constituir quan va començar la Guerra Civil, l'any 1936.*

6d. *L'empresa es va constituir l'any 1936, més concretament quan va començar la Guerra Civil.*

6e. *L'any 1936, més concretament quan va començar la Guerra Civil, l'empresa es va constituir.*

6f. *L'any 1936, l'empresa es va constituir quan va començar la Guerra Civil.*⁴

L'agramaticalitat de 6b i la gramaticalitat de 6d-f permeten de veure que la subordinada amb *quan* pot ser simplement una concreció temporal de l'adjunt *l'any 1936*. Si van separats, el fet més concret no pot precedir el més general (cp. **El 9 de febrer en Joan es va examinar el 1970 / El 1970 en Joan es va examinar el 9 de febrer*). Aleshores no seria una relativa explicativa amb un *quan* relatiu coreferent de *l'any 1936*.

La gramaticalitat de 6c permet veure que la progressió de la localització temporal pot ser de més concreta (*quan va començar la Guerra Civil*) a més general (*l'any 1936*).

⁴ En canvi, les frases amb les construccions amb el coreferent *any* seguit de relatiu (*(l')any que / en què / en el qual*) dels altres 4 enquestats (6 h) no admeten aquest ordre, amb la qual cosa queda clara la relació d'aposició explicativa entre *l'any 1936* i aquestes construccions (p. ex., admeten una reformulació amb *és a dir*):

6h. *L'empresa es va constituir l'any 1936, *més concretament / és a dir {l'any que / en què / en el qual} va començar la Guerra Civil.*

6i. *L'any 1936, *més concretament / és a dir {l'any que / en què / en el qual} va començar la Guerra Civil, l'empresa es va constituir.*

6j. **L'any 1936, l'empresa es va constituir {l'any que / en què / en el qual} va començar la Guerra Civil.*

Conclusions

A la vista de tot el que s'ha argumentat, en la resposta majoritària (22 enquestats), 6a (*L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil*), el constituent *quan va començar la Guerra Civil* només pot ser interpretat:

- Com a reformulació en aposició explicativa, cosa que es confirma per la possibilitat de lligar-lo amb un reformulador com *és a dir* o l'estructura “*que+ser*”: *L'empresa es va constituir l'any 1936, (és a dir / que va ser) quan va començar la Guerra Civil*. Amb aquesta interpretació, si apareix immediatament abans que l'adjunt hi ha una progressió de més concret a més general (i aleshores és possible intercalar-hi el reformulador *és a dir*, que no indicaria equivalència sinó situació en un marc temporal més ampli: *L'empresa es va constituir quan va començar la Guerra Civil, és a dir l'any 1936*).

Aleshores res no priva de considerar *quan* un relatiu. (Cal no perdre de vista que *quan* no pot aparèixer com a especificatiu: **l'any quan*.)

- Com a limitació de la referència de l'adjunt temporal *l'any 1936*, cosa que es demostra amb la possibilitat d'anteposar-hi l'expressió *més concretament*: *L'empresa es va constituir l'any 1936, més concretament quan va començar la Guerra Civil*.

El constituent *quan va començar la Guerra Civil* no pot aparèixer abans que l'adjunt més general (*l'any 1936*) si aquests dos elements van separats (6b).

Aleshores *quan* es comporta com un adjunt temporal que limita la referència d'un altre adjunt temporal.

Aquesta doble interpretació potser és la raó per la qual en el document “Etiquetatge sintàctic” (15/10/2003), que és la referència per a l'etiquetatge amb la IAC, es parla de *quan* com a “pseudorelatiu” (§ 3.3.a, cas A1) en frases com:

quan arribaran?

pregunten quan arribaran els convidats

quan plou, molta gent es queda a casa

quan ella va morir, tothom estava consternat

ho enviarem quan vulguis

Aquí es veu un tractament paral·lel a *on* (§ 3.2.a, cas A1) i *com* (§ 3.1.a, cas A1).

7. Els opositors estan convocats a les nou; _____ arribaran tard seran automàticament exclosos.

Formes utilitzades	Respostes	Freqüència	Coefficient d'implantació
<i>els qui</i>	6/26	23,1%	0,23
<i>aquells qui</i>	1/26	3,8%	0,04
<i>els que, Els que</i>	17/26	65,4%	0,65
<i>aquells que</i>	1/26	3,8%	0,04
<i>els opositors que</i>	1/26	3,8%	0,04

Coefficient d'implantació de les formes normatives: $8/26 = 0,31$

Grau d'implantació intermedi (0,25-0,75)

Coefficient d'implantació de les formes no normatives: $18/26 = 0,69$

Grau d'implantació intermedi (0,25-0,75)

Segons la *Gramàtica catalana* de Fabra (1933, §66.III.: 63), les respostes *els qui* i *aquells qui* són normatives (“a vegades és usada amb la mateixa força que *el qui* la combinació *aquell qui*”). En canvi, les respostes *els que, Els que* i *aquells que* no són normatives, ja que aquestes estructures de relatiu no s'associen a persones; “notem que les oracions introduïdes amb el pronom *qui* designen sempre una persona” (Fabra, 1933, §66.I: 62-63). *Els opositors que*, en canvi, sí que és una resposta que s'ajusta a la normativa, perquè aquí el relatiu *que*, segons Fabra (1933, §62.I: 59), s'usa com a subjecte: *Doneu-ho a l'home QUE vindrà ara mateix*.

8. Tothom _____ desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.

Formes utilitzades	Respostes	Freqüència	Coefficient d'implantació
<i>que</i>	16/26	61,5%	0,62
<i>qui</i>	10/26	38,5%	0,38

Coefficient d'implantació de les formes normatives: $10/26 = 0,38$

Grau d'implantació intermedi (0,25-0,75)

Coefficient d'implantació de les formes no normatives: $16/26 = 0,62$

Grau d'implantació intermedi (0,25-0,75)

En aquest cas, *tothom que* no és una opció normativa, perquè Fabra (1933, §66.III.: 63) només permet adjuntar el relatiu *qui* no precedit de preposició com a antecedent el pronom *tothom*. Per tant, l'única opció normativa és *tothom qui*.

9. La persona interessada va ser maltractada, _____, òbviament, no està acostumada.

Formes utilitzades	Respostes	Freqüència	Coefficient d'implantació
<i>a la qual cosa</i>	14/26	53,8%	0,54
<i>cosa a la qual</i>	2/26	7,7%	0,08
<i>cosa a què</i>	1/26	3,8%	0,04
<i>fet al qual</i>	1/26	3,8%	0,04
<i>al que</i>	1/26	3,8%	0,04
<i>cosa que</i>	1/26	3,8%	0,04
<i>Solucions que eviten l'ús dels relatius (així doncs, aquesta persona i res)</i>	3/26	11,5%	0,11
<i>la qual</i>	3/26	11,5%	0,11

Coefficient d'implantació de les formes normatives: $18/26 = 0,69$

Grau d'implantació intermedi (0,25-0,75)

Coefficient d'implantació de les formes no normatives: $8/26 = 0,31$

Grau d'implantació intermedi (0,25-0,75)

En aquest cas, les formes normatives tenen un CI més alt que les no normatives, tot i que en tots dos casos el grau d'implantació és intermedi. La solució *al que* és un castellanisme no normatiu molt estès (Solà, 2002: 2480-2481); la solució *cosa que* només pot ser subjecte o complement directe i, per tant, no respecta la sintaxi de la frase subordinada; les solucions que eviten l'ús dels relatius no cal que la normativa se les plantegi, perquè no són acceptables en un discurs planificat i no expliciten el complement de règim del verb *acostumar*, que es podria afegir mitjançant un relatiu compost (*cosa a què*, *fet al qual*, entre altres) o el pronom *hi*, i la resposta *la qual* no és correcta, perquè no respecta la sintaxi de la frase (cal explicitar-hi el complement de règim de *acostumar*).

10. La senyora Cardellach, _____ ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

Formes utilitzades	Respostes	Freqüència	Coefficient d'implantació
<i>a qui</i>	7/26	26,9%	0,27
<i>que</i>	9/26	34,6%	0,35
<i>la qual</i>	5/26	19,2%	0,19
<i>a la qual</i>	2/26	7,7%	0,08
<i>aquella que</i>	1/26	3,8%	0,04
<i>la que</i>	1/26	3,8%	0,04
<i>qui</i>	1/26	3,8%	0,04

Coefficient d'implantació de les formes normatives: $25/26 = 0,96$

Grau d'implantació alt (0,75-1)

Coefficient d'implantació de les formes no normatives: $1/26 = 0,04$

Grau d'implantació baix (0-0,25)

Tenint en compte el que s'ha esmentat a la frase 3, que es considera que *qui* pot anar precedit de la preposició *a* quan fa de complement directe, perquè Fabra esmenta que “la preposició *a* en el complement directe és solament tolerable davant de certs pronoms, principalment *tothom*, *tots* i *el qual*” (1933, §112.III: 113) i que el relatiu compost (*el qual*) es pot utilitzar “darrera d'una preposició, amb referència a cosa o a persona (equivalent respectivament a *què* i a *qui*)” (Fabra, 1933, §63.III: 60), es pot deduir que, com que al §112.III no s'exclou explícitament *qui* i al §63.III la construcció “preposició + article + *qual*” equival a “preposició + *qui*” (no s'esmenta la funció sintàctica del sintagma preposicional), la solució *a qui* és normativa.

Quant a *que*, és una solució normativa perquè “*que* s'usa com a complement directe: [...] *Dóna'm el llibre QUE llegies*” (Fabra, 1933: §62.III: 59). En el cas de *la qual* i *a la qual*, Fabra “tolera” *a la qual* i, per tant, es dedueix que dóna com a preferent *la qual* (1933, §63.III: 60). En qualsevol cas, però, totes dues solucions són normatives. Les respostes *aquella que* i *la que* són normatives, perquè s'elideix el nom *senyora* per no repetir-lo; per tant, hi ha un substantiu sobreentès (Fabra, 1933, §66.III: 63). Finalment, la resposta *qui* no és normativa (Costa, en premsa: 4).

9. RESULTATS

Els resultats consisteixen a correlacionar les tres anàlisis: els criteris aplicables a l'estructura de relatiu utilitzada, la descripció de l'estructura del relatiu i el coeficient d'implantació de les formes lingüístiques normatives i no normatives que han respost els enquestats. La correlació té com a fi estudiar si en les formes lingüístiques amb un coeficient d'implantació alt o baix

- hi ha cap característica lingüística clarament associable a la implantació o a la no-implantació de les construccions de relatiu i
- hi ha cap criteri de codificació clarament associable a la implantació o a la no-implantació de les construccions de relatiu analitzades.

Pel que fa a la descripció lingüística de la frase *La persona interessada va ser maltractada, al que, òbviament, no està acostumada*, que té un coeficient d'implantació molt baix (0,04), no hi ha cap característica lingüística clarament associable a la no-implantació d'aquesta construcció de relatiu. En canvi, quant als criteris de codificació que s'han aplicat a aquesta estructura de relatiu, cal esmentar el següent:

- és una estructura rebutjable, pel criteri de la pertinència estructural (segons la tradició normativa, l'estructura “*el* (ACCR, CRA2 d'una oració) + *que*” és agramatical en català;
- té una llarga tradició literària (va sorgir en el període de decadència, s. XV-XIX, en què la llengua es va castellanitzar);
- no és una forma autònoma ni genuïna ni específica, perquè la forma *el que* és una interferència del castellà amb la qual s'introdueix una espècie de relatiu neutre que el català no té i, en canvi, el castellà sí (per exemple, *lo cual*) (Solà, 2002: 2481), i
- té una funcionalitat constatada: en el moment en què Fabra inicia la codificació, és una forma molt difosa geogràficament i socialment (Solà, 2002: 2481). Per això l'ha de combatre.

Deixant de banda que tingui una funcionalitat constatada, es pot afirmar que aquests factors desafavoreixen la implantació d'aquesta estructura i permeten constatar per què té un grau d'implantació baix. Ara bé, com que igualment s'ha utilitzat *el que* i és susceptible de tenir una funcionalitat constatada, s'hauria de comprovar quin és el

coeficient d'implantació en una mostra molt més representativa i exhaustiva (vegeu l'apartat 11).

No podem deixar d'esmentar, entre els resultats, la conclusió dels membres de Deladi que el mot *quan* pot ser interpretat com a relatiu (*L'empresa es va constituir l'any 1936*, és a dir *quan va començar la Guerra Civil*) o com a adverbial (*L'empresa es va constituir l'any 1936*, més concretament *quan va començar la Guerra Civil*), ni la deducció indirecta —a partir d'una lectura dels apartats §63.III i §112.III de Fabra (1933)— que la solució *La senyora Cardellach, a qui ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei* no és condemnable.

10. CONCLUSIONS

Tenint en compte els antecedents, aquest estudi és innovador en l'àmbit de la sintaxi, perquè, mitjançant la correlació entre els criteris de codificació en sintaxi, la descripció lingüística d'estructures de relatiu i el grau d'implantació establert a partir del coeficient d'implantació, la proposta metodològica que es presenta permet mesurar la implantació de la norma dels pronoms relatius en català i observar quins factors afavoreixen o desafavoreixen la implantació de determinades estructures de relatiu.

Pel que fa a l'assoliment dels objectius, s'han establert uns criteris de codificació sintàctica que permeten classificar les estructures de relatiu del corpus analitzat; s'ha descrit lingüísticament l'estructura de relatiu *al que*; s'ha calculat el coeficient d'implantació de totes les respostes dels enquestats, segons si es tractava d'estructures de relatiu o de solucions que evitaven l'ús dels pronoms relatius normatives o no normatives, i s'ha observat que, en l'estructura de relatiu que s'ha descrit lingüísticament, hi ha uns criteris de codificació (exceptuant el de la funcionalitat constatada) que són, de fet, factors que desafavoreixen la implantació d'aquesta estructura. Amb referència al criteri de la funcionalitat constatada, però, s'ha vist que no es pot determinar amb exactitud si afavoreix la implantació de *al que*, atès que la mostra analitzada no permet fer tals constatacions (no es pot fer una projecció social de la mostra que demostrï, a partir de les dades analitzades, que actualment és una forma molt difosa socialment i geogràficament), encara que Solà afirma que sí que és una forma difosa.

En resum, s'ha demostrat que la proposta metodològica per avaluar la implantació de la norma dels pronoms relatius en català és practicable, tot i que els resultats que s'han

obtingut no són representatius de les tries lèxiques del conjunt de la població catalanoparlant. Un inconvenient de treballar amb una mostra tan petita és, doncs, que no és possible fer una projecció social dels resultats obtinguts per determinar el grau d'implantació i els factors d'implantació de les estructures de relatiu utilitzades per la mostra; per poder fer aquesta projecció social, caldria aplicar la proposta metodològica a una població representativa i exhaustiva (vegeu l'apartat 11). No obstant això, treballar amb una mostra petita té l'avantatge de minimitzar el cost econòmic, els recursos humans i la inversió de temps. A més, permet verificar si la metodologia és adequada i possibilita fer els reajustaments necessaris abans d'aplicar la proposta metodològica a una mostra molt més representativa i exhaustiva.

11. LÍNIES DE FUTUR

Hi ha tres línies de futur associades a aquest treball:

1. ampliar el corpus de relatius amb la resta d'activitats que va realitzar la població estudiada en el projecte Deladi (l'exercici de traducció, la redacció, l'entrevista, l'enquesta d'ús propi, l'enquesta sobre la formalitat i l'enquesta sobre la genuïnitat),
2. utilitzar la proposta metodològica resultant d'aquest estudi per a l'avaluació de la implantació de la norma en relació amb altres aspectes sintàctics de la llengua i
3. estudiar l'avaluació de la implantació de la norma dels pronoms relatius en català en una mostra de la població representativa i exhaustiva.

D'aquestes línies, la segona s'obre pas amb *Avalnorm.cat (2011-2014): Avaluació de la implantació de la normativa sintàctica catalana*, projecte de recerca per al qual s'ha demanat una subvenció que té el suport formal de l'IEC. En aquest projecte s'aplicarà la proposta metodològica que es desprèn d'aquest treball per a l'estudi d'altres qüestions conflictives en sintaxi. Així es pretén avançar en l'establiment d'un marc teòric per a l'avaluació de la implantació de la normativa en tots els àmbits de la llengua.

Per obtenir una població representativa i exhaustiva, caldria valorar quin dels criteris que especifica Pradilla sobre la representativitat de la mostra (1998: 207-238) és més adequat; per exemple, segons Labov, com a mínim, hauria de ser el 0,025% de la població seleccionada, que és el llindar de significació de la mostra. A l'hora de seleccionar els informants, també s'hauria de valorar quines variables socials convé tenir en compte: si els informants haurien

de ser homes i dones (caldría sospesar la conveniència que les proporcions fossin iguals), si s'haurien de dividir per franges d'edat (de 18 a 24, de 25 a 35, de 36 a 46, de 47 a 55 i de 55 a 70 anys, per exemple); si s'hauria de tenir en compte la procedència de l'informant, la del pare, la mare i el cònjuge, i s'hauria de demanar el nivell educatiu, l'alfabetització en català, el nivell de coneixement del català i la feina de l'informant. Així, la selecció dels informants també estaria feta des del punt de vista de l'estratificació social.

12. BIBLIOGRAFIA

- ALSINA, À.; BADIA, T.; BOLEDA, G.; BOTT, S.; GIL, À.; QUIXAL, M.; VALENTÍN, O. «CATCG: Un sistema de anàlisis morfosintàctico para el catalán». A: *Procesamiento del lenguaje natural*, 2002, núm. 29., p. 309-310.
- COSTA, J. «Sobre els models de llengua als mitjans de comunicació: una experiència didàctica». A: BALDAQUÍ, J. M. [et al.]. *Symposia Philologica: Ensenyament de la llengua i de la literatura, traducció i noves tecnologies*, 2008, p. 189-202. [Alacant: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana].
- —. «La concepció de la codificació sintàctica segons Pompeu Fabra». A: *Norma i variació sintàctiques: la concepció de Pompeu Fabra (1891-1948)*, 2009, p. 235-243. També disponible en línia a: <<http://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000044%5C0000005.pdf>> [Consulta: 20 d'abril de 2010].
- —. «La *Gramàtica catalana* (1956), de Pompeu Fabra, davant la possibilitat de *qui* subjecte o complement directe en oracions relatives». 2010. [en premsa].
- DEAN, R. B.; DIXON, W. J. “Simplified Statistics for Small Numbers of Observations”. A: *Anal. Chem.*, 1951, p. 636–638. També disponible en línia a: <http://web.esf.edu/dljohnson/2006quant/Dean_and_Dixon.pdf> [Consulta: 20 d'abril de 2010].
- FABRA, P. *Gramàtica catalana*. Barcelona: IEC, 1995. Biblioteca Filològica, XII. [Edició facsímil de la 7a. edició de 1933.] També disponible en línia a: <<http://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000044%5C0000005.pdf>> [Consulta: 20 d'abril de 2010].
- —. *Gramàtica catalana*. 10a reimpr. (1956) Barcelona: Teide, 1981.
- —. *Diccionari general de la llengua catalana*. Barcelona: Ed. Edhasa, 1932.
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Diccionari de la llengua catalana*. <<http://dlc.iec.cat>> [Consulta: 24 d'abril de 2010].
- LABOV, W. (1983). *Modelos sociolingüísticos*. Madrid: Cátedra.
- LAVANDERA, B. “La forma *que* del español y su contribución al mensaje”. A: *Revista de Filología Española*, 54, 1971.
- —. *Variación y significado*. Buenos Aires: Hachette, 1984.
- MONTANÉ, M. AMOR. *La implantació terminològica en llengua catalana: a la recerca dels factors que la influencien*. III Jornada de Recerca de l'IULA, 8 d'abril de 2010.
- MONTANÉ, M. AMOR; CABRÉ, M. TERESA. “Factores de implantación en la terminología normalizada en lengua catalana: una aproximación metodológica”. A: BUENO, JORGE L. [et

- al.] (ed.). *Analizar datos > Describir variación / Analysing data > Describing variation*. Vigo: Universidad de Vigo (Servizio de Publicacións), 2010, p. 658-582.
- PLA NUALART, A. *Això del català. Podem fer-ho més fàcil?*. Barcelona: Columna Edicions, 2010.
 - PRADILLA, M. À. “L’entrevista en la sociolingüística de la variació”. A: BOIX, E. *et al.* (ed.), *El contacte i la variació lingüística: Descripció i metodologia*, Barcelona, PPV, 1998, p. 207-238.
 - QUIRION, J. *La mesure de l’implantation terminologique: proposition d’un protocole. Étude terminométrique du domaine des transports au Québec*. Montréal: Office québécois de la langue française, 2003.
 - RAFEL I FONTANALS, J.(ed.), *Converses filològiques I. Edició crítica a cura de ~*. Barcelona, Edhasa, 1983.
 - RAFEL I FONTANALS, J.(ed.), *Converses filològiques II. Edició crítica a cura de ~*. Barcelona, Edhasa, 1984.
 - SEGARRA, M., *Història de la normativa catalana*. Barcelona: Enciclopèdia catalana, 1987, 2a ed.
 - SILVA-CORVALÁN, C. *Sociolingüística. Teoría y análisis*. Madrid: Alambra, 1989.
 - SOLÀ, J. «Les subordinades de relatiu». A: SOLÀ, J. [dir.]. *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries, 2002., 3 v., p. 2480-2483.
 - —. «Els determinants». A: SOLÀ, J. [dir.]. *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries, 2002., 2 v., p. 1510-1512.
 - VILA I MORENO, X.; NOGUÉ PICH, M.; VILA I MORENO, I. *Estudis d’implantació terminològica: Una aproximació en l’àmbit dels esports*. Vic/Barcelona: EUMO/TERMCAT, 2007.

13. ANNEXOS

En aquest apartat es presenten els annexos següents: una breu explicació sobre el test de Dixon, l'exercici d'omplir buits (EB) agrupat segons les respostes de cada enquestat (EB respostes) i la transcripció de les respostes de cada enquestat a l'exercici d'omplir buits (transcripció de les respostes d'EB).

13.1. Test de Dixon

El test de Dixon, o el test Q , s'utilitza per identificar i rebutjar resultats aberrants; és a dir, resultats que disten numèricament de la resta de les dades i , per tant, són sospitosos de ser significativament diferents de la resta. En aquest estudi, s'ha utilitzat el test de Dixon per identificar si alguna qualificació és prou diferent del conjunt de la mostra, cosa que podria significar que algun enquestat és sensiblement diferent dels altres (molt més o molt menys). Aquest test només és vàlid per a mostres petites (menors de 30). Per aplicar-lo, s'han d'ordenar les dades de menor a major i s'ha de calcular el nombre Q segons l'equació que hi ha a continuació:

$$Q = \frac{\text{distància}}{\text{rang}}$$

La *distància* és el valor absolut de la diferència entre el valor sospitós (susceptible de ser aberrant) i la xifra més propera a aquest valor, i el *rang* és el valor absolut de la diferència entre els valors major i menor de la població. Per saber si el valor sospitós és aberrant, cal calcular el valor de la Q_{tabulada} a partir de taules estadístiques com les que es mostren a continuació. La Q_{tabulada} depèn del nivell de confiança que es vulgui aplicar (típicament s'utilitzen valors del 95% o del 99%) i del nombre de valors de què disposi la mostra (en aquest estudi, 26). Si el nombre Q que resulta de l'operació és major que la Q_{tabulada} ($Q_{\text{calculada}} > Q_{\text{tabulada}}$), el valor sospitós és aberrant i, per tant, s'ha de rebutjar.

En la població estudiada, els valors extrems són el 6 i el 9. Per veure si el 6 és aberrant, es resta 6 menys 7 (perquè és el següent valor més proper), i l'1 resultant (en valor absolut) es divideix entre la diferència dels valors extrems —màxims i mínims— de la població (9 menys 6; és a dir, 3). El resultat d'aquesta divisió és 0,33. Com que aquesta xifra és menor que la Q_{tabulada} per a una població de 26 (0,436) amb un nivell de confiança del 95%, el valor sospitós no es pot considerar aberrant. Per veure si el 9 és un valor sospitós, es resta 9 menys 8 (el següent valor més proper) i l'1 resultant es divideix entre

la diferència dels valors extrems de la població (9 menys 5; és a dir, 4). El resultat d'aquesta divisió, com en el cas anterior, és 0,25 i, com que aquesta xifra és menor que la Q_{tabulada} amb un nivell de confiança del 95% (0,436), el valor sospitós no es pot considerar aberrant.

Test de Dixon de rebuig d'aberrants

Criteri del test	Valors crítics		
	H	5%	1%
$Q_{10} = \frac{z(2) - z(1)}{z(H) - z(1)} \quad \text{o} \quad \frac{z(H) - z(H-1)}{z(H) - z(1)}$ Independentment de qui sigui el més gran	3	0,970	0,994
	4	0,829	0,926
	5	0,710	0,821
	6	0,628	0,740
	7	0,569	0,680
$Q_{11} = \frac{z(2) - z(1)}{z(H-1) - z(1)} \quad \text{o} \quad \frac{z(H) - z(H-1)}{z(H) - z(2)}$ Independentment de qui sigui el més gran	8	0,608	0,717
	9	0,564	0,672
	10	0,530	0,635
	11	0,502	0,605
	12	0,479	0,579
$Q_{22} = \frac{z(3) - z(1)}{z(H-2) - z(1)} \quad \text{o} \quad \frac{z(H) - z(H-2)}{z(H) - z(3)}$ Independentment de qui sigui el més gran	13	0,611	0,697
	14	0,586	0,670
	15	0,565	0,647
	16	0,546	0,627
	17	0,529	0,610
	18	0,514	0,594
	19	0,501	0,580
	20	0,489	0,557
	21	0,478	0,555
	22	0,468	0,544
	23	0,459	0,535
	24	0,451	0,526
	25	0,443	0,517
	26	0,436	0,510
	27	0,429	0,502
	28	0,423	0,495
	29	0,417	0,489
	30	0,412	0,483

13.2. EB respostes

1. L'esdeveniment es va produir l'any _____ es va proclamar la República.

1a. L'esdeveniment es va produir l'any en què es va proclamar la República: MBA, LCO, AFP, CGC, AGP, VMP, AMoo, SRC, MRay, MRR, MRC, MSC, MSD, MSF, MTP, AXS

1b. L'esdeveniment es va produir l'any que es va proclamar la República: MCT, NFM, MGP, EJJ, LLM, MLL, MPL, MRJ, NVC

1c. L'esdeveniment es va produir l'any en el qual es va proclamar la República: RLP

2. L'afer _____ parla la premsa pot constituir un escàndol.

2a. L'afer de què parla la premsa pot constituir un escàndol: MBA, MCT, NFM, LLM, MLL, VMP, AMoo, SRC, MRJ, MSD, NVC, AXS

2b. L'afer del qual parla la premsa pot constituir un escàndol: LCO, AFP, CGC, AGP, EJJ, RLP, MPL, MRay, MRR, MSC, MSF, MTP

2c. L' afer sobre el qual parla la premsa pot constituir un escàndol: MGP, MRC

3. L'home _____ vam veure continua desaparegut.

3a. L'home que vam veure continua desaparegut: MBA, LCO, MCT, NFM, AFP, CGC, AGP, MGP, EJF, LLM, MLL, RLP, VMP, AMoo, MPL, SRC, MRay, MRJ, MRR, MRC, MSC, MSD, MSF, MTP, NVC, AXS

4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, _____ gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.

4a. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, la qual gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació: NFM, VMP, MRC

4b. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, la gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació: AFP, MGP, MLL, RLP, MTP

4c. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació: MBA, LCO, MCT, CGC, AGP, EJF, AMoo, MPL, MRay, SRC, MRJ, MRR, MSF, NVC, AXS

L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació: MBA, LCO, MCT, CGC, AGP, EJF, AMoo, MPL, MRay, MRJ, MRR, MSF, NVC, AXS

L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aqueste gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació: SRC

4d. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, Aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació: MSD

4e. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, i aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació: LLM

4f. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, i la seva gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació: MSC

5. La senyora Pilar Oliva és la persona _____ encomanaran les tasques esmentades.

5a. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades: MBA, LCO, MCT, NFM, CGC, AGP, MGP, EJF, LLM, MLL, RLP, VMP, AMoo, MPL, MRay, MRJ, MSC, MSD, MSF, NVC, AXS

La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades: MBA, LCO, MCT, NFM, CGC, AGP, MGP, MLL, RLP, VMP, AMoo, MPL, MRay, MRJ, MSC, MSD, MSF, NVC, AXS

La senyora Pilar Oliva és la persona a qui s'encomanaran les tasques esmentades: EJF, LLM

5b. La senyora Pilar Oliva és la persona a la qual encomanaran les tasques esmentades: AFP, SRC, MRR, MRC, MTP

6. L'empresa es va constituir l'any 1936, _____ va començar la Guerra Civil.
- 6a.** L'empresa es va constituir l'any 1936, l'any en el qual va començar la Guerra Civil: LCO
- 6b.** L'empresa es va constituir l'any 1936, any en què va començar la Guerra Civil: NFM, CGC
- 6c.** L'empresa es va constituir l'any 1936, any que va començar la Guerra Civil: MGP
- 6d.** L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil: MBA, MCT, AFP, AGP, EJF, LLM, MLL, RLP, VMP, AMoo, MPL, SRC, MRay, MRJ, MRR, MRC, MSC, MSD, MSF, MTP, NVC, AXS
7. Els opositors estan convocats a les nou; _____ arribaran tard seran automàticament exclosos.
- 7a.** Els opositors estan convocats a les nou; els que arribaran tard seran automàticament exclosos: MBA, LCO, AFP, MGP, EJF, LLM, MLL, RLP, AMoo, MPL, SRC, MSC, MSD, MTP, NVC
- 7b.** Els opositors estan convocats a les nou; Els que arribaran tard seran automàticament exclosos: NFM, MRC
- 7c.** Els opositors estan convocats a les nou; els opositors que arribaran tard seran automàticament exclosos: AXS
- 7d.** Els opositors estan convocats a les nou; aquells que arribaran tard seran automàticament exclosos: MRR
- 7e.** Els opositors estan convocats a les nou; aquells qui arribaran tard seran automàticament exclosos: VMP
- 7f.** Els opositors estan convocats a les nou; els qui arribaran tard seran automàticament exclosos: MCT, CGC, AGP, MRay, MRJ, MSF
8. Tothom _____ desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
- 8a.** Tothom que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud: MBA, LCO, AFP, MGP, EJF, LLM, MLL, RLP, VMP, AMoo, MPL, SRC, MRJ, MRC, MSD, MTP
- 8b.** Tothom qui desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud: MCT, NFM, CGC, AGP, MRay, MRR, MSC, MSF, NVC, AXS
9. La persona interessada va ser maltractada, _____ , òbviament, no està acostumada.
- 9a.** La persona interessada va ser maltractada, fet al qual , òbviament, no està acostumada: AGP
- 9b.** La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa , òbviament, no està acostumada: MBA, MCT, AFP, LLM, RLP, VMP, AMoo, MPL, SRC, MRay, MRC, MSD, MTP, NVC
- 9c.** La persona interessada va ser maltractada, cosa a la qual , òbviament, no està acostumada: LCO, EJF
- 9d.** La persona interessada va ser maltractada, cosa a què , òbviament, no està acostumada: CGC
- 9e.** La persona interessada va ser maltractada, cosa que , òbviament, no està acostumada: MGP
- 9f.** La persona interessada va ser maltractada, al que , òbviament, no està acostumada: MLL
- 9g.** La persona interessada va ser maltractada, òbviament, no està acostumada: AXS

- 9h.** La persona interessada va ser maltractada, la qual , òbviament, no està acostumada: NFM, MRJ, MSF
- 9i.** La persona interessada va ser maltractada, aquesta persona , òbviament, no està acostumada: MRR
- 9j.** La persona interessada va ser maltractada, així doncs , òbviament, no està acostumada: MSC
- 10.** La senyora Cardellach, _____ ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.
- 10a.** La senyora Cardellach, qui ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei: MTP
- 10b.** La senyora Cardellach, a qui ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei: MBA, CGC, EJJ, VMP, AMoo, MRR, MSD
- 10c.** La senyora Cardellach, la qual ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei: LCO, MCT, MPL, MSF, AXS
- 10d.** La senyora Cardellach, a la qual ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei: AGP, MRay
- 10e.** La senyora Cardellach, que ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei: NFM, AFP, LLM, RLP, SRC, MRJ, MRC, MSC, NVC
- 10f.** La senyora Cardellach, la que ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei: MLL
- 10g.** La senyora Cardellach, aquella que ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei: MGP

13.3. EB amb distractors

Nom: _____

Omple els buits de les frases amb el mot o els mots que siguin necessaris perquè la frase tingui sentit i sigui correcta.

*En el cas que hi hagi més d'una solució possible, posa-hi la que fas servir **habitualment**.*

En el cas que no calgui afegir-hi cap mot, indica-ho amb una X.

1. L'esdeveniment es va produir l'any _____ es va proclamar la República.
2. No trigarà gaire _____ venir.
3. L'afer _____ parla la premsa pot constituir un escàndol.
4. No s'oblida _____ li vas salvar la vida.
5. L'home _____ vam veure continua desaparegut.
6. És una vida diferent _____ la nostra.
7. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, _____ gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
8. No reconeix _____ ningú.
9. La senyora Pilar Oliva és la persona _____ encomanaran les tasques esmentades.
10. L'empresa es va constituir l'any 1936, _____ va començar la Guerra Civil.
11. _____ treballar molt no sempre és bo.

12. Els opositors estan convocats a les nou; _____ arribaran tard seran automàticament exclosos.
13. Aquests són bons, però n'hi ha _____ millors.
14. Tothom _____ desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
15. Aquest Servei us prega _____ abandoneu les seves instal·lacions.
16. La persona interessada va ser maltractada, _____, òbviament, no està acostumada.
17. La senyora Cardellach, _____ ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

13.4. Transcripció d'EB

MBA

1. L'esdeveniment es va produir l'any en què es va proclamar la República.
2. L'afer de què parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa, òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, a qui ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

LCO

1. L'esdeveniment es va produir l'any en què es va proclamar la República.
2. L'afer del qual parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, l'any en el qual va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, cosa a la qual, òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, la qual ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

MCT

1. L'esdeveniment es va produir l'any que es va proclamar la República.
2. L'afer de què parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.

4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els qui arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom qui desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa, òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, la qual ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

NFM

1. L'esdeveniment es va produir l'any que es va proclamar la República.
2. L'afer de què parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, la qual gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, any en què va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; Els que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom qui desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, la qual, òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, que ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

AFP

1. L'esdeveniment es va produir l'any en què es va proclamar la República.
2. L'afer del qual parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, la gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a la qual encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa, òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, que ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

CGC

1. L'esdeveniment es va produir l'any en què es va proclamar la República.
2. L'afer del qual parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.

6. L'empresa es va constituir l'any 1936, any en què va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els qui arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom qui desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, cosa a què , òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, a qui ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

AGP

1. L'esdeveniment es va produir l'any en què es va proclamar la República.
2. L'afer del qual parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els qui arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom qui desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, fet al qual , òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, a la qual ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

MGP

1. L'esdeveniment es va produir l'any que es va proclamar la República.
2. L'afer sobre el qual parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, la gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, any que va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, cosa que , òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, aquella que ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

EJF

1. L'esdeveniment es va produir l'any que es va proclamar la República.
2. L'afer del qual parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui s'encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, cosa a la qual , òbviament, no està acostumada.

10. La senyora Cardellach, a qui ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

LLM

1. L'esdeveniment es va produir l'any que es va proclamar la República.
2. L'afer de què parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, i aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa , òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, que ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

MLL

1. L'esdeveniment es va produir l'any que es va proclamar la República.
2. L'afer de què parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, la gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, al que , òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, la que ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

RLP

1. L'esdeveniment es va produir l'any en el qual es va proclamar la República.
2. L'afer del qual parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, la gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa , òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, que ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

VMP

1. L'esdeveniment es va produir l'any en què es va proclamar la República.

2. L'afer de què parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, la qual gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; aquells qui arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa , òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, a qui ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

AMoo

1. L'esdeveniment es va produir l'any en què es va proclamar la República.
2. L'afer de què parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa , òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, a qui ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

MPL

1. L'esdeveniment es va produir l'any que es va proclamar la República.
2. L'afer del qual parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa , òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, la qual ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

SRC

1. L'esdeveniment es va produir l'any en què es va proclamar la República.
2. L'afer de què parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.

4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aqueste gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a la qual encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa , òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, que ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

MRay

1. L'esdeveniment es va produir l'any en què es va proclamar la República.
2. L'afer del qual parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els qui arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom qui desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa , òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, a la qual ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

MRJ

1. L'esdeveniment es va produir l'any que es va proclamar la República.
2. L'afer de què parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els qui arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, la qual , òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, que ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

MRR

1. L'esdeveniment es va produir l'any en què es va proclamar la República.
2. L'afer del qual parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a la qual encomanaran les tasques esmentades.

6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; aquells que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom qui desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, aquesta persona , òbviamment, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, a qui ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

MRC

1. L'esdeveniment es va produir l'any en què es va proclamar la República.
2. L'afer sobre el qual parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, la qual gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a la qual encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; Els que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa , òbviamment, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, que ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

MSC

1. L'esdeveniment es va produir l'any en què es va proclamar la República.
2. L'afer del qual parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, i la seva gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom qui desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, així doncs , òbviamment, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, que ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

MSD

1. L'esdeveniment es va produir l'any en què es va proclamar la República.
2. L'afer de què parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, Aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.

9. La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa , òbviamment, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, a qui ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

MSF

1. L'esdeveniment es va produir l'any en què es va proclamar la República.
2. L'afer del qual parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els qui arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom qui desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, la qual , òbviamment, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, la qual ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

MTP

1. L'esdeveniment es va produir l'any en què es va proclamar la República.
2. L'afer del qual parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, la gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a la qual encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom que desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa , òbviamment, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, qui ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

NVC

1. L'esdeveniment es va produir l'any que es va proclamar la República.
2. L'afer de què parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom qui desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, a la qual cosa , òbviamment, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, que ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.

AXS

1. L'esdeveniment es va produir l'any en què es va proclamar la República.
2. L'afer de què parla la premsa pot constituir un escàndol.
3. L'home que vam veure continua desaparegut.
4. L'assumpte que ocupa l'atenció d'aquesta Corporació requereix una gestió ben planificada fins a l'últim detall, aquesta gestió, per tant, no pot ser confiada sinó a una persona de confiança d'aquesta Corporació.
5. La senyora Pilar Oliva és la persona a qui encomanaran les tasques esmentades.
6. L'empresa es va constituir l'any 1936, quan va començar la Guerra Civil.
7. Els opositors estan convocats a les nou; els opositors que arribaran tard seran automàticament exclosos.
8. Tothom qui desitgi participar en la subhasta ha d'emplenar el formulari de sol·licitud.
9. La persona interessada va ser maltractada, òbviament, no està acostumada.
10. La senyora Cardellach, la qual ningú no coneix, es va adreçar a aquest Servei.